

**ČESKÉ VYSOKÉ
UČENÍ TECHNICKÉ
V PRAZE**

**FAKULTA
BIOMEDICÍNSKÉHO
INŽENÝRSTVÍ**

**DIPLOMOVÁ
PRÁCE**

2019

**JOSEF
ZAJÍC**

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

Fakulta biomedicínského inženýrství
Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

**Vliv měnícího se bezpečnostního prostředí ve světě na bezpečnost
České republiky**

**Influence of the Changing Security Environment in the World on the
Security of the Czech Republic**

Diplomová práce

Studijní program: Civilní nouzové plánování
Studijní obor: Civilní nouzové plánování

Vedoucí práce: Ing. Josef Sedlák

Josef Zajíc

Kladno, květen 2019

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: **Zajíc** Jméno: **Josef** Osobní číslo: **474907**
Fakulta: **Fakulta biomedicínského inženýrství**
Garantující katedra: **Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva**
Studijní program: **Ochrana obyvatelstva**
Studijní obor: **Civilní nouzové plánování**

II. ÚDAJE K DIPLOMOVÉ PRÁCI

Název diplomové práce:

Vliv měnícího se bezpečnostního prostředí ve světě na bezpečnost České republiky

Název diplomové práce anglicky:

Influence of the Changing Security Environment in the World on the Security of the Czech Republic

Pokyny pro vypracování:

Předmětem diplomové práce bude zhodnocení vlivů a dopadů migračních vln do Evropské unie, jejich vliv na bezpečnostní prostředí před zvýšenou migrací až do současnosti, se zaměřením na Spolkovou republiku Německo a Českou republiku. V teoretické části budou popsány příčiny zvýšené migrace a změny veřejného mínění a postojů společnosti s ohledem na tuto problematiku. Praktickou část bude tvořit popis a evaluace hrozeb migrace a s ní spojené riziko teroristického útoku na bezpečnostní prostředí ve Spolkové republice Německo a České republice. Dále pomocí matice rizik a SWOT analýzy bude vyhodnocen současný stav hrozby terorismu spojené s migrací a na základě výsledků budou navržena opatření, která zvýší povědomí obyvatelstva o současném stavu a přijatých opatřeních plynoucích z bezpečnostní politiky Vlády ČR.

Seznam doporučené literatury:

- [1] UHEREK, Zdeněk, Věra HONUSKOVÁ, Šárka OŠTÁDALOVÁ a Vladislav GÜNTNER, Migrace - Historie a současnost, PANT, 2016, ISBN 978-80- 905942-9-6
- [2] SMOLÍK, Josef a Tomáš ŠMÍD, Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století, Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2010, ISBN 978-80-2105-288-8
- [3] VEGRICHTOVÁ, Barbora, Bezpečnostní hrozby současnosti, Policejní akademie České republiky v Praze, 2016, ISBN 978-80-7251-462-5
- [4] Kolektiv autorů pod vedením Ministerstva zahraničních věcí ČR, Bezpečnostní strategie ČR 2015, Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2015, ISBN 978-80-7441-005-5

Jméno a příjmení vedoucí(ho) diplomové práce:

Ing. Josef Sedlák

Jméno a příjmení konzultanta(ky) diplomové práce:

Datum zadání diplomové práce: **20.11.2018**

Platnost zadání diplomové práce: **18.09.2020**

prof. MUDr. Leoš Navrátil, CSc., MBA, dr.h.c.
podpis vedoucí(ho) katedry

prof. MUDr. Ivan Dylevský, DrSc.
podpis děkana(ky)

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem Vliv měnícího se bezpečnostního prostředí ve světě na bezpečnost České republiky vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

V Kladně dne 15.05.2019

.....
podpis

Poděkování

Děkuji vedoucímu mé diplomové práce Ing. Josefu Sedlákov, za trpělivost, cenné rady a pomoc při získání zdrojů potřebných pro její zpracování.

Abstrakt

Tématem mé diplomové práce je Vliv měnícího se bezpečnostního prostředí ve světě na bezpečnost České republiky. Toto téma jsem si vybral nejen s ohledem na aktuálnost této problematiky, ale také abych si v tomto směru rozšířil své vlastní vědomosti. Dalším důvodem je mé zaměstnání, kde mám možnost nahlédnout na tuto problematiku z jiné strany, než z novinových článků a zpráv v televizi. Diplomovou práci jsem rozdělil na teoretickou a praktickou část.

V teoretické části se budu věnovat popisu základních pojmů, které jsou součástí bezpečnostního prostředí, jako bezpečnostní strategie, bezpečnostní systém, bezpečnostní politika. Dále popisuji pojmy migrace, masová migrace, Islámský stát a terorismus s ním spojený, hrozby aktuálně nejvíce ohrožující Českou republiku a Spolkovou republiku Německo. V teoretické části dále shrnu největší teroristické činy, které jsou nejvíce spojovány s migrací. A v neposlední řadě se věnuji popisu národních i mezinárodních společností, věnujících se boji proti nelegální migraci.

V praktické části se věnuji stanoveným cílům dle zadání diplomové práce, tedy popisu a evaluaci hrozeb migrace a riziku teroristického útoku na bezpečnostní prostředí ve Spolkové republice Německo a v České republice. SWOT analýzou a pomocí matice rizik se pokusím analyzovat současný stav hrozby teroristického útoku v souvislosti s migrací v České republice. Na základě výsledků navrhu opatření pro zvýšení povědomí obyvatelstva o současném stavu a přijatých opatřeních v dané problematice, která budou shrnuta v závěru práce.

Klíčová slova

Bezpečnostní prostředí; migrace; terorismus; Islámský stát; Česká republika; Spolková republika Německo.

Abstract

The topic of my diploma thesis is The Influence of the Changing Security Environment in the World on Security in the Czech Republic. I chose this topic not only with regard to the up-to-dateness of this issue, but also in order to improve my own knowledge in this field. Another reason is my job, in which I can study this phenomenon from another angle than the one presented by newspaper articles and TV news. I have divided my diploma thesis into a theoretical and a practical part.

The theoretical part offers a description of key concepts used in the security environment, such as the security strategy, security system, security policy. I also explain the concepts of migration, mass migration, the Islamic state and the related terrorism, as well as the threats that are currently most imminent for the Czech Republic and the Federal Republic of Germany. In the theoretical part I also summarize the biggest terrorist acts that are most commonly associated with migration. Furthermore, the thesis describes national and international companies engaged in the fight against illegal migration.

The practical part analyzes the assigned aims of the diploma thesis, describing and evaluating the threats linked to migration, as well as the risk of a terrorist attack, in relation to the security environment in the Federal Republic of Germany and in the Czech Republic. Using a SWOT analysis and a risk matrix, I provide an analysis of the current state of a terrorist attack threat in relation to migration in the Czech Republic. Based on the results, I suggest certain measures to increase awareness of the public of the current situation and measures adopted in this field, which are summarized in the conclusion of the thesis.

Keywords

Security environment; migration; terrorism; Islamic state; Czech Republic; Federal Republic of Germany.

Obsah

1	Úvod.....	12
2	Současný stav	14
2.1	Vymezení základních pojmů.....	14
2.1.1	Bezpečnost.....	14
2.1.2	Bezpečnostní prostředí.....	17
2.1.3	Bezpečnostní systém.....	18
2.1.4	Bezpečnostní politika.....	19
2.1.5	Migrace, masová migrace	20
2.1.6	Dublinské dohody.....	26
2.1.7	Terorismus.....	29
2.1.8	Islámský stát.....	39
2.1.9	Účast České republiky v mezinárodních organizacích	41
3	Cíl práce a hypotézy	48
4	Metodika	49
5	Výsledky.....	53
5.1	Popis hrozeb schválených vládou České republiky	53
5.1.1	Oslabování mechanismu kooperativní bezpečnosti i politických a mezinárodních právních závazků v oblasti bezpečnosti	54
5.1.2	Nestabilita a regionální konflikty v euroatlantickém prostoru a jeho okolí.....	55
5.1.3	Terorismus.....	56
5.1.4	Šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů	57
5.1.5	Kybernetické útoky	58
5.1.6	Negativní aspekty mezinárodní migrace	59

5.1.7	Extremismus a nárůst interetnického a sociálního napětí.....	60
5.1.8	Organizovaný zločin, zejména závažná hospodářská a finanční kriminalita, korupce, obchodování s lidmi a drogová kriminalita ...	61
5.1.9	Ohrožení funkčnosti kritické infrastruktury	62
5.1.10	Přerušování dodávek strategických surovin nebo energie	63
5.1.11	Pohromy přírodního a antropogenního původu a jiné mimořádné události.....	64
5.2	Popis hrozeb schválených vládou Spolkové republiky Německo	65
5.2.1	Nadnárodní terorismus.....	65
5.2.2	Kybernetický a informační prostor.....	66
5.2.3	Mezistátní konflikty	68
5.2.4	Nestabilní státy a špatná správa věcí veřejných	69
5.2.5	Celosvětové vyzbrojování a šíření zbraní hromadného ničení	70
5.2.6	Ohrožení informací, komunikace, dodávek, dopravních a obchodních linek a bezpečnosti surovin a dodávek energie	70
5.2.7	Změna klimatu.....	71
5.2.8	Nekontrolovatelná a nelegální migrace	71
5.2.9	Pandemie a epidemie.....	72
5.3	Evaluace hrozeb	73
5.3.1	Evaluace hrozeb spojených s migrací.....	73
5.3.2	Evaluace hrozeb spojených s terorismem.....	80
5.4	Posouzení rizik pomocí Matice rizik	82
5.4.1	Riziko teroristického činu v České republice pomocí chemických zbraní.	84

5.4.2	Riziko teroristického činu v České republice pomocí biologických zbraní.	85
5.4.3	Riziko teroristického činu v České republice osamoceným vlkem, vlčí smečkou.....	86
5.4.4	Hrozba dalších vln masové migrace (s tím spojené riziko příchodu sympatizantů s teroristickými skupinami).....	87
5.5	SWOT analýza vnějšího bezpečnostního prostředí.....	90
5.6	SWOT analýza vnitřního bezpečnostního prostředí.....	97
6	Diskuze.....	103
7	Závěr.....	111
8	Seznam použitých zkratk.....	113
9	Seznam použité literatury.....	115
10	Seznam použitých obrázků.....	120
11	Seznampoužitých tabulek.....	121

1 ÚVOD

Psal se rok 2001 a 11. září ve Spojených státech amerických došlo k teroristickým útokům na Pentagon a Světové obchodní centrum, k útoku se přihlásila organizace al-Kaidá, jejichž 19 stoupenců využilo k teroristickému činu linky komerčních letadel Amerických aerolinek. Celkem došlo ke čtyřem únosům letadel, přičemž letadlo směřující na Washington se zřítilo nedaleko města Shanksville v Pensylvánii. Jeden z letounů byl teroristy namířen na budovu Pentagonu, kde kromě pasažérů letadla zemřelo 55 vojáků a dalších 125 civilních obětí.

Nejtragičtější byl útok dvěma letadly na Světové obchodní centrum. Kromě členů posádek a pasažérů obou letadel zde zahynulo i na 2606 osob, pracujících ve Světovém obchodním centru, nebo zde později zasahujících. Reakcí na tento čin, bylo vyhlášení „války proti terorismu“, která vyústila v invazi do Afghánistánu a svrhnutí hnutí Talibán, pod jehož záštitou byli bojovníci vedení Usámou bin Ládinem cvičeni v táborech na území Afghánistánu.

Poprvé od založení severoatlantické aliance NATO byl uplatněn článek 5 Severoatlantické smlouvy, po jejímž podpisu vzniklo NATO. O jeho znění a závazcích pro členské státy píše v části věnované teorii. Od této události bylo po celém světě spácháno několik teroristických činů, při kterých umírali civilisté i policisté a vojáci. Po zabití Usámy bin Ládina se díky konfliktům na blízkém východě vytvořila nová organizace, tzv. Islámský stát, jenž do svých řad verboval mnohdy zfanatizované stoupence islámu, kteří o sobě tvrdili, že jsou ti jediní pravověrní vyznavači islámu. O jeho formování a změnách taktéž píše v teoretické části.

Další útoky, vedené v nedávné době, které měly a mají vliv na bezpečnostní prostředí ve světě, potažmo v Evropě a tím i na bezpečnostní prostředí v České republice, se odehrály například ve Francii, kde došlo k útoku na sídlo satirického

deníku Charlie Hebdo, v Dánsku byl veden útok na osazenstvo při křtu knihy karikaturisty Larse Vilkse, znovu ve Francii na klub Bataclan, teroristický čin se bohužel nevyhnul ani našim nejbližším sousedům, ve Spolkové republice Německo došlo v prosinci 2016 k útoku na vánoční trhy v Berlíně. Při tomto útoku bohužel zemřela i jedna česká žena. Za poslední roky se takové události staly součástí našeho života a tak je zapotřebí pokud možno zabránit, nebo rychleji správně reagovat na jejich vznik.

Všechny tyto útoky mají ale stejný chod následujících kroků ze strany postižených států. Okamžitě došlo k uzavření nejbližšího okolí, k pátrání po podezřelých, pokud nezemřeli přímo při činu, evakuace přeživších do nemocnic a další krizová opatření. K tomu aby vše fungovalo, je zapotřebí bezpečnostní systém, který integruje, koordinuje a řídí jednotlivé složky a pružně reaguje na vzniklou hrozbu. O jeho struktuře a fungování pojednává kapitola v teoretické části.

2 SOUČASNÝ STAV

2.1 Vymezení základních pojmů

2.1.1 Bezpečnost

Pojmem bezpečnost se zabývají stovky autorů ve svých knihách, odborných člancích, je zde definována ze všech pohledů, nicméně všichni se shodují, že bezpečnost je těžko uchopitelným pojmem.

Bezpečnost jako základní pojem lze charakterizovat jako stav mysli, ve kterém se každý jednotlivec, počínaje průměrným občanem, konče politickou reprezentací země, cítí bezpečný před ublížením ze strany druhých nebo jako „stav, v němž neexistují hrozby pro referenční objekt, případně je zásadně eliminována rizikovost těchto hrozeb“.[15]

Bezpečnost lze dále definovat jako: „Stav, kdy je systém schopen odolávat známým a předvídatelným (i nenadálým) vnějším a vnitřním hrozbám, které mohou negativně působit proti jednotlivým prvkům (případně celému systému) tak, aby byla zachována struktura systému, jeho stabilita, spolehlivost a chování v souladu s cílovostí. Je to tedy míra stability systému a jeho primární a sekundární adaptace. [2]

Z pohledu krizového řízení jde o stav, kdy je na efektivní míru omezena hrozba pro objekt a jeho zájmy a ten je vybaven a ochoten spolupracovat na odstranění nebo omezení těchto hrozeb, ať už nastalých, nebo potenciálních.

Další definice vysvětluje bezpečnost jako „opak stavu ohrožení vyplívajícího z existence a vzájemné interakce aktérů, kteří mají protichůdné preference a jsou odhodláni k jejich dosažení použít i sílu, ať už politickou, hospodářskou nebo i vojenskou“.[23]

V případě chráněného zájmu je bezpečnost stavem, kdy jsou na nejmenší možnou míru sníženy hrozby jemu hroící. Z tohoto důvodu se uvádí, že

bezpečnost nemůže být nikdy absolutní, vždy se jedná o relativní bezpečnost, přímo úměrnou vnějším hrozbám či podstupovanému riziku. Výsledkem je nemožnost dosáhnout absolutního stavu zajištění bezpečnosti v daném státě, vždy může být zabezpečen lépe nebo hůře.

Bezpečnost lze v negativním pojetí definovat jako „stav, v němž neexistují hrozby pro referenční objekt, případně je zásadně eliminována rizikovost těchto hrozeb“. [15]

Dělit bezpečnost můžeme na subjektivní, o které lze hovořit tehdy, pokud se referenční objekt domnívá, že hrozby neexistují, popřípadě jsou dostatečně eliminovány a objektivní o které hovoříme v případě, pokud hrozby neexistují reálně, nebo jsou dostatečně eliminovány.

Hrozba je v tomto případě definována jako „primární, na referenčním objektu nezávisle existující fenomén, který může nebo chce poškodit nějakou konkrétní hodnotu. Závažnost hrozby je přímo úměrná povaze hodnoty a toho, jak si danou hodnotu ceníme. Hrozba může být jevem přírodním, definovaným fyzikálně, v takovém případě lze hovořit o hrozbě neintencionální“. [15]

Při úsilí o zajištění bezpečnosti vznikají pro každý stát tři základní cíle:

1. Eliminace možných hrozeb vojenského nebo nevojenského charakteru.
2. Zajištění vnitřního pořádku a soudržnosti.
3. Zajištění spravedlnosti a bezpečnosti občanů.

Bezpečnost dělíme z hlediska teritoria, kde působí hrozby na Českou republiku:

1. *„Vnější bezpečnost státu – stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru eliminovány hrozby ohrožující stát a jeho zájmy zvenjšku a kdy je tento stát k eliminaci existujících potenciálních vnitřních hrozeb efektivně vybaven a ochoten. Hrozby mohou být vojenské nebo ekonomické povahy, mohou mít charakter migrační vlny“.*[31]

Jedná se především o souhrn mezinárodněpolitických, ekonomických a vojenských vztahů státu se státy a koalicemi v okolí, díky kterým může prosazovat své zájmy.

2. *„Vnitřní bezpečnost státu –stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru eliminovány hrozby ohrožující stát a jeho zájmy zevnitř a kdy je tento stát k eliminaci stávajících i potenciálních vnitřních hrozeb efektivně vybaven a k ní ochoten“.*[31]

Zde se jedná především o souhrn vnitřních bezpečnostních podmínek a legislativních norem a opatření, díky kterým každý stát může zajistit demokracii, ekonomickou prosperitu a především bezpečnost svých občanů.

„Bezpečnost České republiky zajišťují ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory a havarijní služby a Státní orgány, orgány územních samosprávných celků a právnické a fyzické osoby jsou povinny se podílet na zajišťování bezpečnosti České republiky. Rozsah povinností a další podrobnosti stanoví zákon“.[2]

Významnou roli při zajišťování bezpečnostních zájmů České republiky sehraává diplomatická služba, a to zejména prostřednictvím rozvoje dobrých bilaterálních vztahů a spolupráce a působení v mezinárodních organizacích se zaměřením na sběr informací, předcházení krizím a stabilizování krizových oblastí, podporu transformačních a demokratizačních procesů a na spolupráci v boji proti terorismu a nešíření zbraní hromadného ničení. Nezastupitelnou roli při získávání, shromažďování a vyhodnocování informací potřebných pro zajišťování bezpečnosti české republiky mají zpravodajské služby.

[3]

2.1.2 Bezpečnostní prostředí

Za bezpečnostní prostředí je považováno vnější prostředí, které ovlivňuje bezpečnostní politiku státu, tím je vymezen prostor, kde se realizují a střetávají zájmy jakéhokoliv státu s dalšími aktéry systému mezinárodních vztahů, zároveň se zde odehrávají procesy, které ovlivňují bezpečnostní úroveň států. Bezpečnostní prostředí je ovlivňováno v podstatě bezvládným systémem mezi státy, kterým nevelí nadstátní globální moc, která by stanovila a prosazovala chování všech zúčastněných stran tohoto systému, proto lze bezpečnostní prostředí nazývat jako prostředí nejistoty.

Bezpečnostní prostředí lze chápat jako pojem, který zahrnuje přírodní i společenskou stránku. Dále lze rozdělit bezpečnostní prostředí na vnitřní a vnější. Vnitřní bezpečnostní prostředí je geograficky dáno hranicemi České republiky. Vnější lze definovat jako prostor za hranicemi České republiky. Obě jsou navzájem propojeny, tedy, dění v každém z nich má vliv na bezpečnost České republiky.

Bezpečnostní prostředí lze také rozdělit na bezprostřední bezpečnostní prostředí (Německou spolkovou republiku, Polsko, Slovensko, Rakousko), blízké bezpečnostní prostředí, zahrnující evropské státy, velká integrační, hospodářská a bezpečnostní uskupení, (Evropská unie, NATO, OBSE) a vzdálené bezpečnostní prostředí, které zahrnuje zejména hlavní zájmové oblasti světových a evropských mocností (surovinové základny, komunikační trasy). Všechny tyto prostředí ovlivňují bezpečnostní politiku státu, ať už přímo, nebo nepřímo.

Poznáním bezpečnostního prostředí lze definovat bezpečnostní politiku České republiky, které je jedním z klíčových faktorů. Na všech úrovních se odehrávají události různého charakteru, které mohou mít vliv na úroveň bezpečnosti v České republice a to bezprostředně nebo zprostředkovaně. V podstatě identifikuje trendy, hrozby a z nich plynoucí rizika, jež formují prostředí, v němž Česká republika ochraňuje a prosazuje své zájmy.

Na změny v bezpečnostním prostředí reagují strategické dokumenty vydávané Vládou České republiky ve spolupráci s ministerstvy a odborníky ze soukromého sektoru, zabývajícího se bezpečnostní politikou. Mezi ty základní patří zejména Bezpečnostní strategie České republiky z roku 2015 vydaná Vládou české republiky, Dlouhodobý výhled pro obranu 2030, Obranná strategie České republiky a Bílá kniha o obraně, vydané Ministerstvem obrany České republiky.

2.1.3 Bezpečnostní systém

Bezpečnostní systém České republiky slouží k zajištění zájmů České republiky a rozvíjí komplexní, hierarchicky uspořádaný bezpečnostní systém, který je propojením roviny politické (vnitřní i zahraniční), vojenské, vnitřní bezpečnosti a ochrany obyvatel, hospodářské, finanční, legislativní, právní a sociální. Základ tohoto systému je především v legislativní vyjádření působností a vzájemných vazeb jednotlivých složek (zákonodárné, výkonné, soudní moci, územní samosprávy a právnických a fyzických osob) a jejich vazeb mimo bezpečnostní systém a ve stanovení jejich povinností. Bezpečnostní systém České republiky plní funkci institucionálního rámce/nástroje při tvorbě a realizaci bezpečnostní politiky.

Bezpečnost České republiky zajišťují ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné složky a havarijní služby a dále se na jejím zajišťování podílí státní orgány, orgány územní samosprávy, právnické a fyzické osoby. V rámci bezpečnostního systému si jednotlivé instituce rozdělují působnost na celé území státu, jako např. ozbrojené síly nebo na vymezená území, jako např. orgány samosprávy.

Základní funkcí bezpečnostního systému České republiky je řízení a koordinace činnosti jednotlivých složek odpovědných za zajišťování bezpečnostních zájmů České republiky. Zajišťování bezpečnosti České republiky nemůže být pouze záležitostí složek, které jsou k tomu výslovně určeny, ale svým právně stanoveným

podílem k němu přispívají jak státní orgány a orgány územní samosprávy, tak i právnické a fyzické osoby.

Struktura bezpečnostního systému zahrnuje zejména prezidenta republiky, Parlament České republiky, vládu, Bezpečnostní radu státu a její pracovní orgány, ústřední správní orgány, krajské a obecní úřady, ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, zpravodajské služby, záchranné sbory, záchranné služby a havarijní služby. Za zajišťování bezpečnosti státu a za řízení a funkčnost celého bezpečnostního systému České republiky je odpovědná vláda jako vrcholný orgán výkonné moci.

„Funkční bezpečnostní systém představuje nejen nástroj pro účinné zvládnutí krizových situací vojenského i nevojenského charakteru, ale zajišťuje i prevenci a přípravu na možné krizové situace a jejich včasnou identifikaci a varování“.[34]

Fungování bezpečnostního systému, výstavba a rozvoj schopností jeho jednotlivých složek, hospodářské a finanční zabezpečení představují dlouhodobý a náročný proces využívající praktických zkušeností jednak z řešení různých krizových situací, jednak ze systematické přípravy (např. formou různých cvičení) a preventivního působení jednotlivých složek.

Bezpečnostní systém musí neustále reagovat na měnící se podmínky a změny v bezpečnostním prostředí a vznikající nové hrozby. Z tohoto důvodu je bezpečnostní systém České republiky potřeba vnímat jako otevřený systém, který se průběžně přizpůsobuje aktuální bezpečnostní situaci v České republice i ve světě.[3]

2.1.4 Bezpečnostní politika

Základním dokumentem bezpečnostní politiky České republiky je Bezpečnostní strategie ČR, s tou úzce souvisí další strategie a koncepce. Jako taková je Bezpečnostní strategie vládním dokumentem, zpracovaným odborníky

z bezpečnostní komunity České republiky, zahrnující zástupce státní i nestátní sféry s Kanceláří prezidenta republiky a Parlamentem České republiky. Cílem Bezpečnostní strategie je hledání nadstranického přístupu k řešení otázek spojených s bezpečností.

Základním právním rámcem pro tvorbu a uplatnění Bezpečnostní strategie České republiky je ústava České republiky, dále Listina základních práv a svobod a ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky v platném znění. Dalším právním rámcem jsou zákony navazující na ústavní pořádek České republiky a mezinárodní závazky České republiky vyplývající z členství v NATO, EU, OSN a OBSE.

Bezpečnostní politika je souhrnem cílů, nástrojů a postupů k dosažení základních zájmů státu a také cílem obrany a vnitřního pořádku státu. Je určujícím předpokladem zodpovědnosti státu za bezpečnost obyvatel, ochrany jejich i vlastního majetku a informací.

Její základ tvoří 5 částí, zahraniční politika v oblasti bezpečnosti státu, obranná politika, politika v oblasti vnitřní bezpečnosti, hospodářská politika v oblasti bezpečnosti státu a politika veřejné informovanosti v oblasti bezpečnosti státu. [23]

2.1.5 Migrace, masová migrace

Stejně jako je pohyb základní vlastností hmoty, je i základní vlastností společnosti. Společenský pohyb může nabývat mnoha podob a migrace jsou jedním z nich. [19]

V češtině lze pojem migrace spojit se slovem stěhování, tedy o pohyb, jenž je realizován v prostoru, jehož účelem je změna místa pobytu. Ten lze rozdělit na dočasný a trvalý. K migraci může být člověk donucen rozhodnutím, ať už v obavě o svůj život, nebo z ekonomických důvodů. *Migrace znamená změnu teritoria, přesun*

člověka na jiné místo, který vyvolává řadu důsledků, jak pro místo odkud dotyčný odešel, tak pro teritorium, kde se nyní vyskytuje. [19]

Migrace je historicky společenský jev, který výrazně ovlivňuje politiku, ekonomiku, sociální aspekty, ale i bezpečnost států a mění populační složení jednotlivých krajů. [18]

Migrace je stěhování obyvatel z jednoho regionu či země do jiného regionu či země [28]*Migrace může být krátkodobá, dlouhodobá, trvalá i opakovaná (cirkulární).* [35]

Ne každý pohyb či přesun člověka lze nazývat jako migrace, tou není např. každodenní dojíždění do práce či návštěva v jiném kraji. Svoji přítomností v novém prostředí spouští každý jedinec celý řetězec událostí, které napovídají o jeho důvodech a účelu migrace ale i o člověku samotném.

Migrace představuje změnu vycházející z prostorových pohybů, při kterých dochází ke změně trvalého pobytu obyvatelů. Zároveň imigrace je *mechanický pohyb obyvatelstva a znamená to proces stěhování lidí za hranice trvalého bydliště.* [26]

Dle směru pohybu lze rozdělit migranty na imigranty, tedy osoby migrující na území určitého státu s úmyslem usadit se zde na dobu delší než jeden rok a emigranty, tedy osoby migrující z území určitého státu s úmyslem usadit se v jiném státě na dobu delší než jeden rok.

Dělení migrantů z pohledu důvodů k migraci:

1. *migranti, kteří se k migraci rozhodli svobodně nebo k ní byli donuceni;*
2. *migranti, kteří opustili svůj stát z politických důvodů;*
3. *migranti, kteří odešli legálně nebo nelegálně;*
4. *kvalifikovaní nebo nekvalifikovaní migranti.* [27]

Důvody k migraci byly z počátku brány čistě ze mzdových rozdílů mezi státy. Rozhodování jednotlivců, či skupin migrantů bylo ovlivněno makro faktory výchozích a cílových zemí, těmi lze rozumět především demografické, politické či ekonomické podmínky, někdy označovány jako push faktory (politická nestabilita, ekonomické podmínky) a pull faktory (politická stabilita a stabilní ekonomika).

Migrace z pohledu do novodobé historie se České republiky, popřípadě jejího území výrazně dotkla tzv. třicetiletá válka z let 1618 – 1648, kdy probíhaly boje mezi zastánci římskokatolické církve a koalicí reformačních církví. Díky bojům, které probíhaly na území dnešních států Nizozemska, Francie, Rakouska, Německa, Dánska a Českých zemí, se do pohybu daly masy obyvatelstva a tím pádem došlo k poklesu obyvatelstva. V českých zemích až o jednu třetinu, hlavně z obavy ze změny mocenských poměrů a rekatolizace.

Tehdejší migraci ovlivňoval především charakter dopravy, venkovské, převážně zemědělské obyvatelstvo odcházelo do sousedních států, většinou jen těsně za hranice. Zatím co měšťané do vzdálenějších států, např. do Dánska, Švédska či Anglie. Nejzřetelněji se migrace promítla v polském příhraničí, v městečku Zelów. Doprava povozy nedovolovala převést vše, což byl nejzásadnější problém pro zemědělce, tím však v novém místě působení byli většinou odkázáni na pomoc panovníka, šlechty nebo duchovních, kteří krajinu vlastnili a spravovali.

Dalším impulzem v novodobých evropských dějinách byla válka s osmanskou říší, která podnikala výboje na území Evropy. Osmani při nich pronikli až na území dnešní střední Evropy, kde se v roce 1683 pokusili dobít hlavní město rakouské říše, Vídeň. Války s osmanskou říší vedly k další migraci a celkově k depopulaci celých území, jehož následkem došlo k výraznému rozšíření islámu. Následné vybojování území zpět vedlo k vytvoření skupin obyvatel, které byly nuceny žít bok po boku.

Nejlepším příkladem je Kosovo, sousedící se Srbskem, Albánií, Černou Horou a Makedonií, kde v současné době převládají Albánci, nábožensky založení sunnitští muslimové, kteří zde vytvořili samostatný stát. Problémem po rozpadu Jugoslávie zůstává Srbsko, které si nárokuje území dnešního Kosova.

V době před, v průběhu a po druhé světové válce došlo k několika vlnám migrace z tehdejšího Československa, nejdříve z podstoupených oblastí Sudet, poté masová migrace fašistům nepohodlných obyvatel, po konci druhé světové války k odsunu sudetských Němců zpět do jejich vlasti. V době znovu osidlování pohraničí českým obyvatelstvem nastala další vlna migrace, tentokrát nastupujícímu režimu nepohodlných obyvatel. Nejčastěji vysoce postavených vojáků z řad armády, kteří bojovali ve druhé světové válce, myslitelů i nábožensky založených obyvatel.

Současná migrační krize, nekontrolovaný masivní příliv přistěhovalců z převážně arabských regionů se zakořeněnými normami islámského fundamentalismu, diametrálně vzdálenými životnímu způsobu a svobodomyšlným sekularizovaným hodnotám západoevropské modernity osvícenského typu, vyostřili dlouhodobé problémy Evropské unie. [18]

Masová migrace

Je v podstatě migrací, kdy do cílové země míří v relativně krátkém období početně velká vlna migrantů z jednoho či více podobných regionů. Tato migrace má kolektivní charakter.[11] Jde také o druh dobrovolné migrace, z iniciativy migranta, či skupiny migrantů. Bývá vyvolána většinou přírodní katastrofou nebo ozbrojeným konfliktem. V 19. století byla masová migrace vyvolána např. v Irsku a to hladomorem, který vyplýval z nepoměru mezi růstem obyvatelstva a možnostmi obživy. Převážná většina jich odešla do Ameriky a Austrálie.

Přistěhovalectví z muslimského světa ohrožuje vnitřní bezpečnost některých evropských zemí a to nejenom nárůstem kriminality vůči původním obyvatelům, ale zejména zvýšenou koncentrací islámského terorismu. Největším problémem se ukázala neschopnost Evropské unie bránit volnému průchodu nebo pašování lidí přes hranice Schengenského prostoru. Veškerá další opatření, jako např. zpřísnění azylové politiky a jejich pravidel přišlo pro Evropskou unii příliš pozdě.

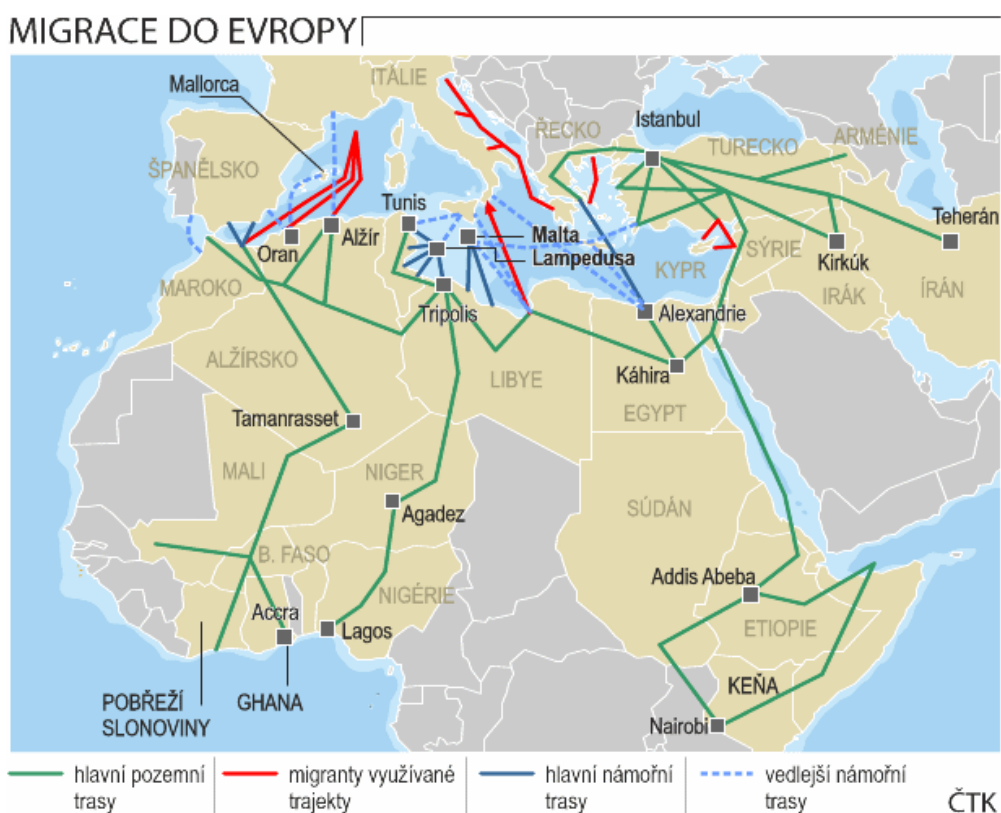
Zároveň z přistěhovalecké krize vyplynul problém, který rozděluje celou Evropskou unii, vyšlo najevo, že jednotlivé mocnosti řadí své zájmy nad zájmy unijní. Ty jsou mnohdy odlišné od zájmů menších států, kterým byly například vnučovány povinné kvóty pro přerozdělování imigrantů, dále ohýbání stávajícího práva v uprchlické krizi, spoléhání se na Turecko, které mělo vyřešit problémy za Evropskou unii atd. Tím však mezi menšími státy vznikla nutnost sdružovat se do koalic, viz. Visegrádská čtyřka, aby bylo bráno v potaz jejich stanovisko.

Migrační politiku Evropské unie lze rozdělit do dvou oblastí. První skupinu lze označit pojmem vnitřní migrace, ta se vztahuje na občany Evropské unie. Svoboda pohybu mezi jednotlivými zeměmi Evropského společenství uhlí a ocele, byla omezena pouze na členské státy, později na členské státy Evropského společenství. Druhou skupinu tvoří obyvatelé třetích zemí, k nim se vztahuje vnější migrační politika Evropské unie. Legislativně tuto problematiku řeší členské státy svými zákony. Zahrnuje otázky ochrany jejich hranic, tranzit obyvatel třetích zemí přes jednotlivá území atd. Vše je však ztíženo zrušením hranic mezi jednotlivými státy a tím umožnění volného pohybu. Dále o tomto pojednává kapitola Dublinská dohoda.

Aby bylo možné podniknout kroky k zamezení nelegální migrace do zemí Evropské unie, bylo potřeba odhalit a pevně stanovit jednotlivé trasy využívané obyvateli třetích zemí. Jejich odhalení a stanovení bylo ztíženo neustále se měnícími podmínkami ve výchozích zemích migrantů i v přijímajících zemích.

V podstatě lze migrační trasy směřující do Evropské unie rozdělit na trasu z domovského státu na geografické hranice Evropy (např. území Turecka, či jižní část Gibraltaru) jde o východoafrickou, západoafrickou, středoafriickou a asijskou trasu (využívaná především migranty z Afghánistánu, Pákistánu, Iráku, Íránu a Sýrie).

Další je trasa, při které dochází k překročení vnějších hranic Evropské unie, zahrnuje centrální středomořskou trasu, západní středomořskou trasu, východostředomořskou trasu (z Turecka do Řecka, Bulharska nebo na Kypr) a západobalkánskou trasu. Třetí je trasa za státu na území Evropské unie do cílového státu.

Obrázek 1 Migrační trasy do Evropské unie během masové migrace [43]

V případě České republiky zatím není vidět posílení volebních preferencí krajně pravicových stran, šířících radikalismus a extremismus, jako např. Dělnická strana sociální spravedlnosti, Národní obroda apod. Jedním z důvodů může být větší

nezasažení migrační krizí a politické kroky podniknuté Vládou a prezidentem České republiky.

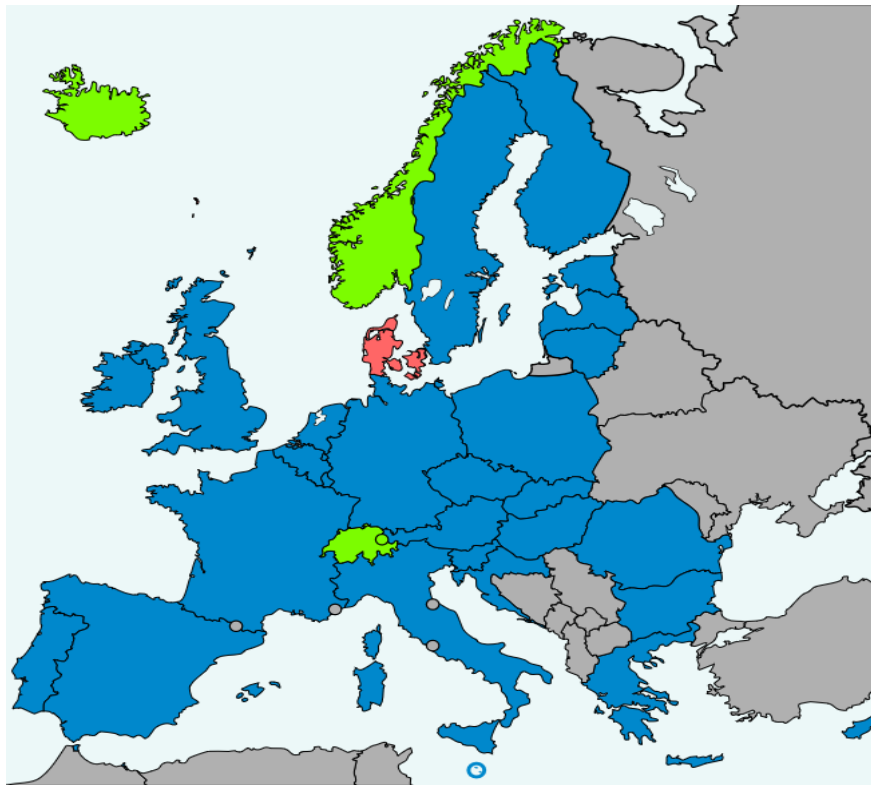
Na rozdíl od České republiky, sousední Spolkovou republiku Německo migrační krize zasáhla nejvíce z celé unie, alespoň do počtu migrantů usilujících o azyl. Z toho důvodu zde posílili populisté, vznikla nová politická strana AfD a pozice vládní CDU-CSU a SPD byly oslabeny v důsledku podniknutých, nepopulárních kroků ze strany kancléřky Angely Merkelové.

Mezinárodní právní ochrana migrantů je zajištěna především Chartou Organizace Spojených národů, Všeobecnou deklarací ochrany lidských práv, Mezinárodním paktem o občanských a politických právech, Ženevskou dohodou, Dohodou o ochraně lidských práv a základních svobod, Evropskou sociální chartou Rady Evropy, Chartou základních práv Evropské unie, Smlouvou o fungování Evropské unie, Stockholmským programem a Nařízením Evropského parlamentu a Rady č. 604/2013, jenž stanovuje kritéria a mechanismy pro určení členského státu odpovědného za posouzení žádosti podané obyvatelem třetí země.

K financování azylové politiky, integrace, návratů migrantů a solidarity slouží v EU finanční nástroj AMIF, ze kterého mohou členské státy EU, mezinárodní organizace a neziskové organizace čerpat finanční prostředky.

2.1.6 Dublinské dohody

Jinak také označované jako Dublinský systém, je v podstatě označení mechanismu, na jehož základě se projednává a rozhoduje o žádosti cizince, jenž žádá o mezinárodní ochranu. Tento dokument je určený zejména pro členské státy EU a dále pro Norsko, Lichtenštejnsko, Island a Švýcarsko. Vytváří mechanismus, na jehož základě je určen jediný stát, který projednává danou žádost a rozhoduje o jejím výsledku.

Obrázek 2 Státy Dublinského systému (Státy, aplikující Dublinská nařízení ■ Státy EU, kde platí dublinská nařízení ■ Dohoda EU-Dánsko ■ Státy mimo EU, pro které také platí dublinská nařízení)[44]

Cílem Dublinského systému je tedy eliminace tzv. „asylum shopping“, při kterém je vedeno několik řízení žadatele v různých státech současně, nebo postupně, dle přemisťování žadatele. Dále si klade za cíl předcházet tzv. „refugee in orbit“, kdy dochází k situaci, že aktuální stát ve kterém se žadatel nachází, sám sebe nepokládá za příslušný ve věci rozhodnutí a považuje za něj stát, odkud žadatel přišel. Z pohledu žadatele Dublinský systém znamená možnost požádat si o projednání a vyhodnocení jeho žádosti pouze v jednom členském státě EU, tato zásada se nazývá jako „one-chance-only princip“

Přijetí Dublinské dohody bylo uvažováno již na počátku devadesátých let, kdy se otevřely hranice Evropy pro volnější cestování po bloádě Sovětského svazu. Jako základní dokument byla přijata Schengenská prováděcí úmluva, k jejímuž podpisu došlo v roce 1990. Slabinou této úmluvy bylo rozdělení smluvních států, které nebyly všechny v Evropské unii. Proto i s ohledem na narůstající počet žadatelů, byla přijata Úmluva o posouzení státu odpovědného za posouzení

žádosti o azyl podané v některém z členských států Evropské unie, také nazývána jako Dublinská úmluva. Ta nakonec vstoupila v platnost v roce 1997.

1. ledna 2014 vstoupila v platnost zatím poslední verze Dublinského systému. Jejím schválení předcházelo hodnocení efektivnosti a fungování ze strany Evropské komise, parlamentu a Rady Evropské unie z roku 2007 a následně byly navrženy změny, které byly aplikovány do Nařízení Evropského parlamentu a Rady Evropské unie č. 604/2013.

Po evaluaci tohoto nařízení předložila Evropská komise nový návrh, který obsahuje řadu změn, které bylo do směrnice zakomponovat z důvodu reakce na masovou migraci a neochotu některých členských států podřídit se nařízením Evropské unie. O konečném znění tzv. Dublinu IV se intenzivně jedná. Hlavním bodem na změnu je především zřízení kolektivního přerozdělovacího systému, vytvoření speciální před-procedury, zavedení povinnosti žadatele setrvat ve státě, který je odpovědný za posouzení jeho žádosti, zkrácení lhůt jednotlivých úkonů, větší záruky pro nezletilé bez doprovodu jednoho z rodinných příslušníků.

V současné době nařízení stanovuje kritéria a postupy, kterými se stanoví členský stát, který bude odpovědný za vyřízení žádosti žadatele z třetí země. Jde především o rodinné vazby žadatele, zda je držitelem víza či povolení k pobytu na území některého z členských států, zda vstoupil na území některého z členských států neoprávněně či skutečnost, zda už podal první žádost v jiném členském státě.

Tyto informace jsou získávány ze systému EURODAC, který funguje jako databáze, ve které se uchovávají otisky prstů všech žadatelů o azyl, to zahrnuje mimo jiné i některé kategorie ilegálních přistěhovalců. Příslušné orgány jednotlivých členských zemí a EUROPOL mají online přístup do této databáze a tím mohou rychleji postupovat při vyřizování žádosti žadatele o azyl.

Kritéria pro výběr státu, který se bude zabývat žádostí o azyl, jsou daná pořadím, v jakém jsou uvedené v nařízení. Prvním jsou rodinné vazby, to znamená, že pokud má žadatel v některém z členských států svého příbuzného, je tento stát určen jako ten, který bude žádost posuzovat. Pokud není naplněno toto kritérium, dalším v pořadí je skutečnost, zda některý z členských států nevydal žadateli vízum nebo povolení k pobytu, pokud ano, je právě ten tím, který posuzuje žádost.

Dalším kritériem je neoprávněný vstup žadatele na území některého z členských států, pokud nelze zjistit, jak přicestoval a zdržuje-li se na území onoho státu déle jak 5 měsíců, je určen k vyřízení žádosti příslušný stát, na jehož území se žadatel nachází. V případě že některý stát má s příslušnou třetí zemí bezvízový styk, je určen pro vyřízení žádosti o azyl příslušný stát, kam žadatel vstoupil a je zde osvobozen od vízové povinnosti. Posledním a nejvíce využívaným kritériem je, že stát, kde byla podaná první žádost o azyl, je právě tím, který bude posuzovat žádost o azyl.

2.1.7 Terorismus

Terorismus má dlouhé historické kořeny, i když tak prvotně nebýval nazýván. První zmínky jsou z dob po francouzské revoluce a to za jakobínské diktatury ve Francii. Slovo terorismus se začalo používat především ve spojení s anarchistickými a levicově – extrémistickými atentáty na konci 19 a na počátku 20 století. V meziválečné době se objevovaly akty komunistického, fašistického nebo nacistického hnutí, popřípadě antikoloniální terorismus, který je spojený i s řešením sporů mezi Židy a Araby pomocí teroristických činů.

Asi nejzásadnějším obdobím terorismu jsou šedesátá a sedmdesátá léta, kdy je vázán především na levicově-extremistické organizace a etnicko-nacionalistické organizace, které podporovaly především tajné služby komunistických států. Nejznámější jsou, německá RAF, řecká Organizace 17. listopadu nebo v USA

působící Weather Underground Organization. Etnicko-teritoriální terorismus prosazovaly svými činy především organizace Baskicko a jeho svoboda (ETA) a Irská republikánská armáda (IRA), která prosazovala připojení Ulsteru k Irsku.

V Palestině působila organizace Černé září, které vešlo ve známost únosem a posléze zavražděním Izraelských sportovců na olympiádě v Mnichově v roce 1972. V osmdesátých letech se postupně začala projevovat vlna terorismu arabských režimů, tím hlavním byl Libyjský. Hlavním a nejzávažnějším činem byl atentát na letadlo americké společnosti Pan Am nad Skotskem. V době sovětsko-afghánského konfliktu se začala tvořit základna islamistických bojovníků, kteří k prosazení svých nebo skupinových zájmů využívali teroristické metody.

Blízký východ poté ovlivňovaly islamistické teroristické organizace, jejichž činy byly namířeny hlavně proti Izraeli, v Libanonu to bylo hnutí Hizballáh, v Palestině hnutí Hamas. Ke konci 20. století došlo k několika teroristickým činům náboženských sekt a kultů. Jednou z nejznámějších je sekta Óm širikjó a její útok sarinem na tokijské metro v roce 1995. V tuto dobu také začal posilovat islamistický terorismus, a to jak globálně, tak na regionální úrovni. Po útocích z 11. září 2001 islamistický terorismus začal dominovat teroristické i protiteroristické agendě.

V současnosti je terorismus chápán jako pojem s negativními konotacemi, proto málokdo označí sebe sama za teroristu, tím je dotyčná osoba označována vnějším okolím. Sám sebe obvykle terorista nazývá bojovníkem za svobodu. Proto také terorismus představuje jeden z nejzávažnějších bezpečnostních problémů v současnosti a po útocích z 11. září 2001 je jednou z priorit aktérů současné bezpečnostní politiky boj proti terorismu a to po celém světě.

Dle rezoluce Rady OSN z roku 2004 byl terorismus definován jako „*kriminální činy, zaměřené proti civilistům, spáchané s úmyslem způsobit smrt nebo závažné tělesné*

zranění či zmocnění se rukojmí, s účelem vyprovokovat stav zastrašení v široké veřejnosti nebo ve skupině lidí nebo specificky zaměřené skupině lidí, zastrašit populaci nebo donutit vládu či mezinárodní organizaci, aby něco učinila nebo aby se zdržela nějakého aktu, a všechny jiné činy, které vytvářejí porušení zákona v rozsahu a v rámci definic mezinárodních úmluv a protokolů se vztahem k terorismu“. [15]

Hlavním smyslem terorismu je použití násilí, nebo hrozba použitím násilí, kdy je jediným cílem vyvolání strachu a nejistoty u protivníka, pro dosažení politických nebo náboženských cílů. Terčem se většinou stávají civilisté, čím více zraněných nebo usmrčených osob, tím větší publicitu teroristický čin většinou získá.

I když s přibývajícím počtem teroristických činů lze usuzovat, že jde o problém výhradně tohoto století, nemalý počet teroristických činů byl zaznamenán i v minulém století, počínaje atentátem na císaře Rakousko – Uherska, přes útoky na ambasády, po činy spáchané fanatickými organizacemi, např. v Tokijském metru.

Členění terorismu:

Dle ideové orientace:

1. Ultralevicový terorismus;
2. ultrapravicový terorismus;
3. etnický a teritoriální terorismus (zpravidla regionální separatistický);
4. náboženský terorismus;
5. ekologický terorismus;
6. monotematický terorismus (za gay/lesbické zájmy atd.).

Dle rozsahu:

1. Mikroterorismus (způsobuje pouze dílčí poškození věcí anebo drobná poranění);
2. mesoterorismus (dochází k výrazným škodám na majetku nebo ztrátám na životech maximálně v řádu desítek obětí);
3. makroterorismus (intenzita útoku je velká, dochází k majetkovým škodám vážně poškozujících sociálně – ekonomickou stabilitu státu anebo k obětem na životech v řádu stovek osob a více).

Dle výběru cíle: selektivní, částečně selektivní, neselektivní

Dle charakteristiky cíle:

1. Dopravní terorismus (letecký, železniční, autobusový, lodní apod.);
2. energetický terorismus (ropovody, elektrárny apod.);
3. agroterorismus (cílem je zemědělství);
4. ekoterorismus (cílem je životní prostředí);
5. cyberterorismus (zaměřen na cíle v kyberprostoru).

Dle vztahu k území státu: domácí, mezinárodní, globální

Dle možností získání CBRN látek: chemický terorismus (ultraterorismus)

Tzv. chemický terorismus je pokládán za nejbrutálnější formu terorismu. Zdaleka nejde jen o využití chemických látek získaných krádeží, loupeží či pomocí nelegálních obchodů, i když to je nejreálnější hrozba, jelikož získat potřebné látky je snadné, a protože k opakovaným pokusům chemického terorismu již v minulosti došlo. Lze uvažovat i o dalších látkách vyskytujících se ve zbraních hromadného ničení, jako např. biologické a jaderné.

Dalším způsobem je vlastní výroba látky účinné látky, opět chemické, biologické, či radionuklidové, popřípadě zřízení výzkumných, vývojových, výrobních a jiných zařízení a výrobu improvizovaných jaderných výbušných prostředků.

Třetí možnosti jsou přímo mířené útoky na průmyslové objekty, dopravní a sociální infrastrukturu, s cílem následného uvolnění toxických látek, biologických agens, nebo radionuklidů a to za pomoci konvenčních zbraní nebo výbušnin.

Z výše uvedeného vyplývá i další rozdělení terorismu dle druhu úderu:

1. Chemický;
2. biologický;
3. radiologický;
4. jaderný.

Typickým příkladem jsou útoky provedené japonskou náboženskou sektou „Nejvyšší pravda“ (Óm šinrikjó) v Macumotu v roce 1994 a v Tokiu v roce 1995, kdy k útoku použila sarin vlastní výroby.

Teroristé využívají tzv. nepřímou strategii – jenž je základním rysem terorismu, na rozdíl od konfliktu typu klasické války, kde dochází k přímému kontaktu mezi bojujícími stranami. Ve válce jsou předem známy zbraňové systémy, počty vojáků a techniky protistrany. Naproti tomu teroristé se při nepřímé strategii vyhýbají přímému, čelnímu souboji, napadají zákeřně a nečekaně. Zcela obcházejí nejsilnější prvky obrany své oběti. Násilí a strach jsou hlavním nástrojem. Cílem je zasáhnout společnost v nejzranitelnějších bodech.

Vlivy na terorismus:

Jelikož terorismus je mezinárodně uznávaným problémem, jenž prostupuje různými úrovněmi, je potřeba nejprve analyzovat vlivy na něj. Dle německého experta na terorismus Uwe Kemmesiese, lze rozlišovat několik úrovní:

- Individuální rovinu (zahrnuje psychické dispozice, vnitřní hodnoty a normy znalosti a schopnosti teroristy);
- ideologii (ta zahrnuje ideje a zájmy náboženského či politického stoupence);
- mikrosystém (jde o bezprostřední okolí teroristy, zahrnující sociální a materiální prostředí socializace a teroristických aktivit);
- mesosystém (obsahuje aktivity na sociálních sítích a mikrosystémech, na kterých se terorista podílí);
- exosystém (jsou vyjádřeny sociálními strukturami formálního a neformálního typu, jenž řídí průběh aktivit na mikro a mesoúrovni);
- makrosystém (je tvořen kulturně zakotvenými, částečně nebo skupinově hodnotovými postoji, normativní strukturou a ritualizovanou formou jednání teroristů).

V době globální komunikace terorismus těží hlavně z publicity, proto ke svému působení potřebuje různé komunikační kanály, zahrnující internet, sociální sítě, rozhlasové či televizní vysílání, kterými se rychle šíří důvod těchto činů a tím je zastrašení co největšího počtu civilistů, zároveň tím slouží i k propagaci teroristických skupin, které poté snáze získávají nové členy do svých řad.

V posledních letech se nejvíce prosazuje tzv. „islamistický terorismus“, též často nazývaný džihádistický, který koření ze sunnitské větve militantního hnutí z Egypta, pod názvem Muslimské bratrstvo. Jeho zakladatelem je Sajíd Outb. A z šiitské větve po islámské revoluci z roku 1979 v Íránu a jejím ideovým vůdci ajatolláhu Chomejním.

Strukturou se nijak neliší od jiných teroristických skupin, které lze rozdělit, ale ne dogmaticky, na globálně operující skupiny a sítě a regionálně operující skupiny, často orientované na islámský separatismus v daném regionu, popřípadě na národy, které jsou tradičně znepráteny s jinými národy s odlišným náboženským vyznáním (důvodem může být umírněná, nebo zrádcovská vláda muslimských zemí v daném regionu).

Zcela novou strukturou je specifická kategorie islamistického terorismu, tzv. „doma vznikající terorismus“ (homegrown terrorism). Ten se tvoří především z teroristických buněk mezi přistěhovalci druhé a další generace v západním světě.

Jeho členové nejsou vázáni na další kontakty v regionu, jsou připraveni na různé akce, podněcování nebo rekrutování nových stoupenců. Také se velmi často zapojují do atentátů proti nepohodlným osobám, které označují jako islamofoby. Reakcí na teroristické činy ať již od muslimů nebo nemuslimů je názorově široká. V jednom směru probíhá jakási glorifikace od lidí, kteří chápou teroristický čin jako oprávněnou a chvály hodnou reakci, další reakce se dá nazvat jako souhlasná, jelikož teroristický čin je spáchán na nevěřících, nebo z důvodu chování oběti.

Početnou skupinou je skupina tolerujících lidí, kteří teroristický čin jako nevhodný a zároveň považují chování obětí jako nevhodné, nezřídka kdy jako trestuhodné, důvodem je zde opět nevěřící oběť, nebo jejich chování, např. navštěvování školy či publikování nevhodných kreseb (karikatury Mohameda atd....). Poslední skupina má teroristický čin za nevhodnou reakci, proto je lze nazvat skupinou nesouhlasnou.

Hlavní globální sunnitskou sítí je Al-Kajda (Základna) [15] Založena byla Usámou bin Ládinem v Pákistánu v roce 1988. Sám příslušník bohaté saúdské rodiny, koordinoval příchod a nasazení islámských dobrovolníků ve válce v Afghánistánu proti sovětským vojskům. Při této příležitosti vytvořil jakousi databázi elitních

bojovníků, kterou nazval Al-Kajdá. Po skončení tohoto konfliktu vytvořená síť zůstala a začala vysílat své bojovníky zvané mudžahedíni do různých konfliktů, do nichž byli zapojeni muslimové.

Po 11. září 2001 došlo v reakci na tento čin k obsazení Afghánistánu Spojenými státy americkými a jejich spojenci. Svě tradiční tábory byla Al-Kajda nucena zavřít, ale její činnost tím neskončila, naopak se její buňky rozmělnili a větší pole působnosti získali vůdci regionálních buněk. Další zázemí našla organizace v hraničním území mezi Afghánistánem a Pákistánem, které v té době bylo bez kontroly spojenců a dále v Somálsku, Iráku a Jemenu. Globální strukturu této organizace představuje především Globální islámská mediální fronta.

Při analýze dokumentů vztahujících se k Al-Kajdě bylo experty Alexem P. Schmidem a Rashmi Singhem zjištěno, že má širší ideologické a strategické cíle než teroristické útoky:

- 1. Zůstat činná, aktivní, ukazovat, že džihád proti křižákům a sionistům je uskutečnitelná strategie.*
- 2. Zobrazovat globální válku proti terorismu jako válku proti islámu.*
- 3. Nalákat Spojené státy americké do série krvavých válek.*
- 4. Uskutečnit vládní převrat v Pákistánu.*
- 5. Donutit sionistické a křižácké armády opustit islámské státy zničené po kolapsu jejich hospodářství.*
- 6. Zaútočit na nepřítel zbraněmi masového ničení.*
- 7. Vyprovokovat válku mezi Spojenými státy a Íránem a mezi Saudskou Arábií a Izraelem.*
- 8. Svrhnout všechny odpadlické vládcy v muslimských zemích.*
- 9. Znovu získat každý kus „ukradené islámské země“ od Palestiny do Andalusie a dalších islámských území, která byla ztracena.*
- 10. Opět sjednotit islámskou ummu a znovu zřídit kalifát.*
- 11. Zavést všude saláfismus a právo šaría. [15]*

Teroristické útoky spojované s Al-Kajdou mezi lety 1993 a 2008:

26. února 1993 byl uskutečněn bombový útok na WTC v New Yorku, vyžádal si šest obětí a přes tisíc zraněných. 7. srpna 1998 útok na velvyslanectví Spojených států amerických v Daresallamu a Nairobi, ty si vyžádaly dvě stě dvacet tři mrtvých a přes čtyři tisíce zraněných. Sebevražedný atentát na WTC a ministerstvo obrany prostřednictvím unesených civilních letadel, na jejich následky zemřelo cca tři tisíce osob a přes šest tisíc jich bylo zraněno. Nejbližší Evropě byl uskutečněn útok na synagogu v Tunisku na Djerbě, kde 11. dubna 2002 zemřelo dvacet jedna osob a zraněno bylo dvacet čtyři osob.

V Evropě samotné byly útoky namířeny zejména proti státům angažujícím se v konfliktech na blízkém východě po boku Spojených států amerických. Dne 11. března 2003 došlo k útokům na čtyři příměstské vlaky v Madridu, ty si vyžádaly sto devadesát jedna mrtvých osob a cca tisíc šest set zraněných. 7. července provedli stoupenci Al-Kajdy útoky na tři soupravy metra, při kterých zemřelo padesát šest mrtvých a zraněno bylo celkem pět set dvacet osm osob.

Postup proti terorismu je veden hlavně v mezích politických sektorů, mezi které lze zařadit např. diplomatický a osvětový, ty mají za úkol vůči terorismu argumentovat, s potencionálními teroristy je snaha diskutovat a vyjednávat, aby svého počínání zanechali. Dalším sektorem je sektor zpravodajský, někdy také nazývaný monitorovací, kde jde zejména o sledování teroristů zpravodajskými prostředky a po získání dostatečných informací je vůči nim zakročeno v dalších sektorech.

Dalším významným sektorem je policejní, kde jsou nasazovány policejní síly ať už kriminální nebo pořádkové, nebo speciální jednotky. Zde dochází k vyšetřování teroristů a také prevence pomocí technologických prostředků jako jsou např. detekce na letištích a zvýšené kontroly. Velmi významným je sektor justičně

legislativní, který hledá správné a účinné právní prostředky k eliminaci terorismu a na jejich základě dochází i k věznění teroristů a jejich podporovatelů.

Sektor vojenský je naproti předchozím nasazován zejména v místech, kde se teroristické buňky cvičí, nebo prosazují svoji ideologii. Jejich využití je potřeba zejména při potřebě vyšší palebné síly. Posledním sektorem je sektor záchranářský, ten je využíván až po již proběhlém teroristickém útoku, jsou při něm nasazovány různé záchranné složky, zejména zdravotnické z důvodu eliminace následků teroristických útoků. Všechny výše jmenované sektory se navzájem prolínají a zasahují i do dalších politických sektorů.

Boj proti terorismu probíhá i na globální úrovni, ta je ale zpomalována především politickými zájmy. Z toho důvodu Valné shromáždění OSN přijalo Globální strategii proti terorismu a dále díky OSN bylo přijato celkem třináct úmluv, které tvoří základ mezinárodního protiteroristického práva. Mezi ty nejvýznamnější lze zařadit například Mezinárodní úmluvu o potlačování financování terorismu z 9. prosince 1999, dále Mezinárodní úmluvu o potlačování činů jaderného terorismu ze 13. dubna 2005.

Do těchto úmluv patří bezesporu i Protokol o boji s protiprávními činy násilí na letištích sloužících mezinárodnímu civilnímu letectví, který doplňuje Úmluvu o potlačování protiprávních činů proti bezpečnosti civilního letectví z 24. února 1998.

V České republice je boj proti terorismu upraven především Strategií České republiky pro boj proti terorismu z roku 2013. Ta obsahuje celkem pět oblastí – první je spolupráce zainteresovaných subjektů v boji proti terorismu. Další oblasti jsou ochrana obyvatelstva a dalších potencionálních cílů, bezpečnostní výzkum a komunikace s veřejností, prevence radikalizace a rekrutování do teroristických skupin a také legislativní ukotvení problematiky terorismu.

K implementaci této směrnice přijala vláda České republiky v roce 2016 Akční plán pro boj proti terorismu pro léta 2016 až 2018, jeho obsahem jsou tři základní dokumenty. Legislativní návrhy v oblasti vnitřní bezpečnosti a Protiteroristický balíček. Tyto dokumenty obsahují výčet konkrétních kroků, jenž mají v první řadě omezit riziko teroristického útoku a s ním spojené negativní následky na co nejmenší hodnotu.

Třetím dokumentem, který obsahuje Akční plán je Návrh opatření ke zvýšení bezpečnosti na mezinárodních letištích v České republice, jež vydalo Ministerstvo dopravy České republiky. Ten obsahuje souhrn opatření, které je nutné zavést a dodržovat v oblasti civilního letectví na území České republiky.

2.1.8 Islámský stát

Islámský stát je radikální islámskou teroristickou organizací, původně založenou v Iráku na přelomu 20 a 21 století. Území, na kterém vznikl, je podílem dvou dobitých území jiných států, Iráku a Sýrie. Od doby svého vzniku nebyl oficiálně mezinárodně uznán, tak byl na jeho území vyhlášen chalífát, který chtěl sloužit jako náboženská autorita nad všemi muslimy a současně usiloval o nadvládu nad všemi muslimy obývanými územími. Cílem Islámského státu bylo obnovit chalífát na územích Iráku a Levanty (územně zahrnující dnešní Sýrii, Palestinu, Jordánsko a Libanon).

Obrázek 3 Vlajka Islámského státu a Levanty [43]

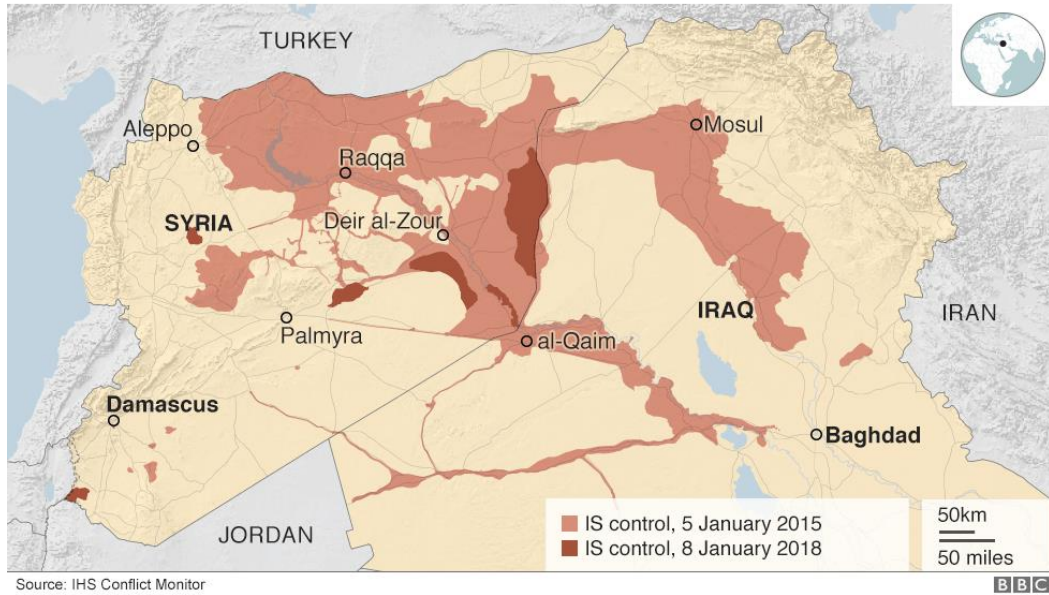
Hnutí bylo zpočátku odnoží Al-Kaidy, která zastávala extrémně fundamentalistickou verzi sunnitského islámu, který se nazývá salafismus. Do povědomí veřejnosti se IS dostal angažováním v nábožensky orientovaném ozbrojeném konfliktu v Iráku, po smrti Saddáma Husajna. Po začátku ozbrojeného konfliktu v Sýrii se organizace angažovala i zde. V roce 2013 se organizace přejmenovala na ISIL popř. ISIS a centrum řízení organizace bylo přesunuto do Sýrie, do města Raqqa. Svými akcemi operovala organizace na území Iráku, kde získala kontrolu nad ropnými vrty i v Sýrii.

Od počátku svého působení se organizace soustředila na genocidní jednání zejména na křesťanech, příslušnících jezídů, na šíitech ale i na umírněných sunnitech. To vše ospravedlňovala rigidním dodržováním práva šaría a to až do té míry, že bylo porovnáváno s jeho středověkou verzí, která dle muslimských učenců není v souladu se současným výkladem. Ti nesouhlasí s brutálními praktikami některých stoupců Islámského státu, např. Mohammeda Emwaziho, který si nechal říkat Džihádista John. Nezřídka kdy se k největšímu násilí uchylovali stoupenci Islámského státu, kteří za něj přišli bojovat z Evropy, mnohdy jde o příslušníky druhé nebo třetí generace muslimských přistěhovalců.

Po vojenské intervenci Spojených států amerických a jejich spojenců v srpnu 2014, kdy prezident Barack Obama odstartoval letecké útoky na pozice Islámského státu v Iráku, došlo v září 2014 k rozšíření vojenské intervence i na pozice Islámského státu v Sýrii. To vedlo k postupnému vyliďňování a k masové migraci výše uvedenými cestami do Evropy, měst nejdříve obsazených Islámským státem a poté osvobozovaných spojeneckými silami. S tímto každoročním proudem migrantů v řádech statisíců, se do Evropy dostávají i bojovníci Islámského státu, které sám vysílá.

Zakladatelem Islámského státu byl Abú Musab az-Zarkáví. Lídrem této organizace je Abú Bakr al-Bagdádí,

How much territory IS has lost since January 2015

Obrázek 4 Průběh ztráty území IS od ledna 2015[38]

2.1.9 Účast České republiky v mezinárodních organizacích

Česká republika je součástí několika mezinárodních uskupení, díky kterým dostává mnoho výhod, jako např. dotace z Evropské unie, ale má i spoustu povinností, to platilo např. při přerozdělování uprchlíků z blízkého východu. Kromě Evropské unie je součástí i dalších společenství, viz níže.

Evropská unie

Evropskou unii tvoří v současné době 28 členských států, mezi nimiž je i Česká republika. Ty se vzájemně spojili, aby uskutečnili společné cíle v oblasti rozvoje Evropy, jak v politice, hospodářství, obchodě, justici, ale i celkové bezpečnosti v Evropské unii a také v dopravě. Díky tomu vzniklo mnoho dohod a smluv, které jsou závazné pro všechny státy sdružené do Evropské unie. Důvodem byla také silnější vyjednávací pozice při jednáních s aktéry z vnějšího prostředí. S tím přímo souvisí i motto Evropské unie, *United in diversity* – Jednotná v rozmanitosti. V současnosti je předsedou Evropské unie Donald Tusk.

Obrázek 5 Vlajka a území Evropské unie[45]

Evropská unie byla založena Maastrichtskou smlouvou z roku 1993, ale její historie sahá až do padesátých let minulého století. Touto smlouvou byla potvrzena dohoda vlád členských zemí o spolupráci v oblasti zahraniční a bezpečnostní politiky. Výhodou Evropské unie, alespoň pro zatím je zachovaná suverenita jednotlivých členských zemí.

Česká republika je členem Evropské unie od 1. května 2004, ale zatím nepřistoupila k používání jednotné měny Eura. Členem Schengenského prostoru je od 21. prosince 2007. Členstvím v Schengenském prostoru se Česká republika zavázala k otevření svých hranic pro volný pohyb občanů Evropské unie i jiných států mimo Evropskou unii. S tímto otevřením hranic pro volný pohyb musely být ovšem posíleny kontroly na vnějších hranicích Evropské unie. Každý členský stát dle stanov Evropské unie předsedá celé unii. Česká republika se předsednictví ujala mezi lednem a červnem v roce 2009.

V oblasti bezpečnosti se v současnosti Evropská unie řídí Globální strategií zahraniční a bezpečnostní politiky EU, schválené 1. června 2016. Díky ní se Evropská unie opírá o vizi, že je schopná zajistit významný přínos pro své občany i pro svět, zejména v období větší nestability a nejistoty. Zaměřuje se na vojenské schopnosti a boj proti terorismu, pracovní příležitosti, inkluzivní společnosti a lidská práva. Zároveň obsahuje pravidla pro přísnější migrační politiku.

S ochranou vnějších hranic Evropské unie a Schengenského prostoru pomáhá agentura Frontex, Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž. Za Českou republiku s ní spolupracuje Služba cizinecké policie.

NATO

NATO nebo jak se jí také říká Organizace Severoatlantické smlouvy, je vojensko – politická aliance, založená v roce 1949, jejímž úkolem je především chránit svobodu a bezpečnost svých členů a to především vojenskými a politickými prostředky. V současnosti sídlí v Bruselu, kam byla přestěhována z Paříže. Generálním tajemníkem je Jens Stoltenberg.

Nejvyšším orgánem NATO je Severoatlantická rada, ve které má svého delegáta každá z členských zemí. Všechny členské státy se svým přistoupením do aliance zavázali podílet se na riziku a odpovědnosti, přičemž jim byla poskytnuta také výhoda kolektivní ochrany. Alianci zakládalo 12 členských států, v současné době sdružuje 29 členů a mezi nimi je i Česká republika.

Obrázek 6 Logo a mapa zemí sdružených v alianci [43]

Nejdůležitějším článkem smlouvy je článek 5, vůbec poprvé a také zatím naposledy aktivovaný po útocích na Pentagon a WTC v New Yorku. Obsahuje klauzuli, na základě které smluvní strany považují ozbrojený útok na jednoho nebo několik členů za útok proti všem členům a zavazují se v takovém případě

pomocť napadeným členům. Z toho vychází i cíl kolektivní obrany, kterým je zabezpečit vnější bezpečnost členů Aliance.

Článek 5 Severoatlantické smlouvy:

„Smluvní strany se dohodly, že ozbrojený útok proti jedné nebo více z nich v Evropě nebo Severní Americe bude považován za útok proti všem, a proto odsouhlasily, že dojde-li k takovému ozbrojenému útoku, každá z nich uplatní právo na individuální nebo kolektivní obranu, uznané článkem 51 Charty Spojených národů, pomůže smluvní straně nebo stranám takto napadeným tím, že neprodleně podnikne sama a v souladu s ostatními stranami takovou akci, jakou bude považovat za nutnou, včetně použití ozbrojené síly, s cílem obnovit a udržet bezpečnost severoatlantické oblasti.

Každý takový útok a všechna opatření učiněná v jeho důsledku budou neprodleně oznámena Radě bezpečnosti. Tato opatření budou ukončena, jakmile Rada bezpečnosti přijme opatření nutná pro obnovení a zachování mezinárodního míru a bezpečnosti.“[35]

Spojené státy americké, Kanada a Evropa jako spojenci fungují i na bázi udržení míru a demokracie v oblasti severního Atlantiku. Jejich činností je konzultace a spolupráce v záležitostech obrany a bezpečnosti. Tím se tvoří vazba mezi jednotlivými spojenci, která je klíčem k zajištění bezpečnosti v Evropě a tím i v České republice. Nastalé krize se aliance snaží řešit prvotně v diplomatické rovině, pokud tomu okolnosti nepřejí, přichází ke slovu vojenské řešení. Vše se odvíjí od článku 5, respektive jeho naplnění, či nenaplnění.

V prvním případě, pokud je naplněn článek 5 Washingtonské smlouvy, je nutné přikročit k vojenské operaci, vyjadřující kolektivní obranu spojenců. V případě, že není naplněn článek 5, jde též o vojenskou intervenci, avšak zaměřenou na podporu míru v krizové oblasti. Pokud je nutné rozhodnout, platí pravidlo konsenzu, kterému předchází rozsáhlé konzultace, k souhlasu s rozhodnutím je nutný souhlas všech členů.

V rámci spolupráce mezi jednotlivými členy je potřeba, aby si navzájem sdíleli zpravodajské informace, díky kterým by bylo možné včas předpovědět možný vznik rizikové situace a tím jí pokud možno předejít. Dále je nutné rozvíjet vhodný model civilního krizového řízení, který by zabezpečil lepší spolupráci s civilním sektorem. Důležitou součástí efektivního řešení zabezpečení je i posílení propojení civilního a vojenského plánování a to ve všech oblastech, kde by byl možný vznik krizových situací.

Součástí koordinace sil je i společné vzdělávání ozbrojených sil jednotlivých členů aliance, s tím souvisí i správné vytipování a školení odborníků z civilní oblasti jednotlivých států, kteří mají být schopni pracovat s vojenskými experty při nastalé krizové situaci.

OBSE

V roce 1995 na Helsinské konferenci byla transformována Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, z dříve založené Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě, jde tedy o bezpečnostní organizaci. Výsledkem Helsinské konference byla deklarace principů o klíčových politicko-vojenských, ekonomických, environmentálních a lidsky-právních otázkách. V současné době je generálním tajemníkem Thomas Reminger, který má své sídlo ve Vídni.

Obrázek 7 Logo OBSE a mapa účastnických zemí OBSE[46]

Organizace má svoji strukturu orgánů, prvním je „Následná schůze“ – jde o nejvyšší orgán, jehož zasedání jsou nepravidelná, ale dochází při něm k setkání nejvyšších představitelů členských států. Dalším je setkávání hlav nebo vlád členských států „Summit“, dalšími pak jsou „Ministerská rada“, druhý nejvyšší rozhodovací orgán OBSE, „Vysoká rada-ekonomické fórum“ které se setkává jednou ročně a má za úkol přípravu a realizaci rozhodnutí rady ministrů, „Stálá rada“, složená ze stálých představitelů členských států, kteří jsou odpovědní za každodenní chod OBSE a dále konzultační orgán „Fórum pro bezpečnostní spolupráci“.

Výkonné instituce OBSE:

1. Výkonný předseda, má za úkol řídit OBSE v době kdy nezasedá Následná schůze nebo Summit. Funkci předsedy přepírá ministr zahraničních věcí právě předsedající země.
2. Úřad pro demokratické instituce a lidská práva, se sídlem ve Varšavě. Má za úkol podporovat demokratický průběh voleb prostřednictvím pozorovatelských a technických misí.
3. Vysoký komisař pro národnostní menšiny, se sídlem v Haagu. Jeho úkolem je identifikovat a navrhnout řešení etnického napětí, které by mohlo ohrožovat mír, stabilitu nebo přátelské soužití členských států OBSE.
4. Představitel pro svobodu médií, se sídlem ve Vídni. Pomáhá účastnickým státům s podporou svobodných, nezávislých a pluralitních médií jako jednoho z hlavních předpokladů pro fungování pluralitní demokracie.

V deklaraci je obsaženo 10 základních principů:

- *Svrchovaná rovnost, respektování práv vyplývajících ze svrchovanosti.*
- *Zdržení se hrozby silou, nebo použití síly.*
- *Neporušitelnost hranic.*
- *Územní celistvost států.*
- *Mírové urovnání sporů.*
- *Nezasahování do vnitřních záležitostí.*
- *Respektování lidských práv a základních svobod včetně, svobody smýšlení, svědomí, náboženství nebo přesvědčení.*
- *Rovná práva a sebeurčení národů.*
- *Spolupráce mezi státy, a*
- *poctivé plnění závazků mezinárodního práva. [37]*

Česká republika předsedala OBSE naposledy v roce 1992, jako Česká a Slovenská Federativní republika. V současné době se na misích OBSE podílí vysíláním svých policejních jednotek zejména do zemí bývalé Jugoslávie a dále expertů do pozorovatelských misí pro kontrolu demokratických voleb v zemích třetího světa a v řadě účastnických zemí OBSE. Dále se účastní misí v oblasti kontroly odzbrojení, probíhající v rámci S-KOS.

3 CÍL PRÁCE A HYPOTÉZY

Cíl 1: Popis a evaluace hrozeb migrace a teroristického útoku v České republice a Spolkové republice Německo.

Cíl 2: Vyhodnotit současný stav hrozby terorismu spojené s migrací v České republice a Spolkové republice Německo

Cíl 3: Na základě výsledků navrhnout opatření na zvýšení povědomí obyvatelstva v České republice

Hypotéza 1: Předpokládám, že v České republice hrozí teroristický útok.

Hypotéza 2: Předpokládám, vláda České republiky nemá pod kontrolou radikalizaci muslimské komunity v České republice.

Hypotéza 3: Předpokládám, že hrozí další vlna masové migrace.

4 METODIKA

V teoretické části jsem použil tyto metody:

Literární metoda

Tuto metodu jsem zvolil jako základní, jejíž pomocí jsem mohl formulovat problematiku mnou zvoleného tématu a zvolit prameny čerpání pro výzkum. Nejprve jsem zvolil základní témata, díky kterým jsem si udělal rešerši literárních pramenů. Hlavním cílem bylo vytvoření skupiny základních pojmů a získání teoretického přehledu ve zkoumané problematice.

Analýza dokumentů

Tato metoda je řazena do skupiny tzv. experimentálních, jsou při ní získávány fakta, vystihující zkoumanou problematiku. Výběr faktů probíhal systematicky dle chronologické posloupnosti nastalých událostí. Jako zdroj čerpání jsem si zvolil výhradně odbornou a vědeckou literaturu.

V praktické části jsem použil tyto metody:

Popis hrozeb

Jde o text, využívající odborné termíny, který by měl být srozumitelný, přehledný a měl by přinést nové informace o dané problematice.

Evaluace hrozeb

Vědní disciplína, která se zabývá sběrem a vyhodnocením dat, týkajících se dané problematiky, v mém případě hrozeb spojených s migrací a hrozeb spojených s terorismem. V podstatě jde o systematický proces sběru a analýzy dat s cílem umožnit rozhodování.

Obě metody byly použity na porovnání dat mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo.

Matice rizik

Matice rizik je výstupem kvalitativního integrovaného posouzení rizik. Slouží jako nástroj ke stanovení priorit rizik, vymezení závažných a neakceptovatelných rizik a k zefektivnění následujících fází řízení rizik.

V rámci analýzy rizik jsou hodnoceny identifikované typy nebezpečí s využitím jednoduché matice následků a pravděpodobnosti. Je použito toto základní nastavení kritéria pravděpodobnosti a kritéria následků:

pravděpodobnost (P)

1	Málo pravděpodobné	Existuje téměř jen teoretická možnost.
2	Pravděpodobné	Je to možné, ojedinělý výskyt.
3	Velmi pravděpodobné	Častý výskyt.

Tabulka 1 Kritéria pravděpodobnosti[vlastní]

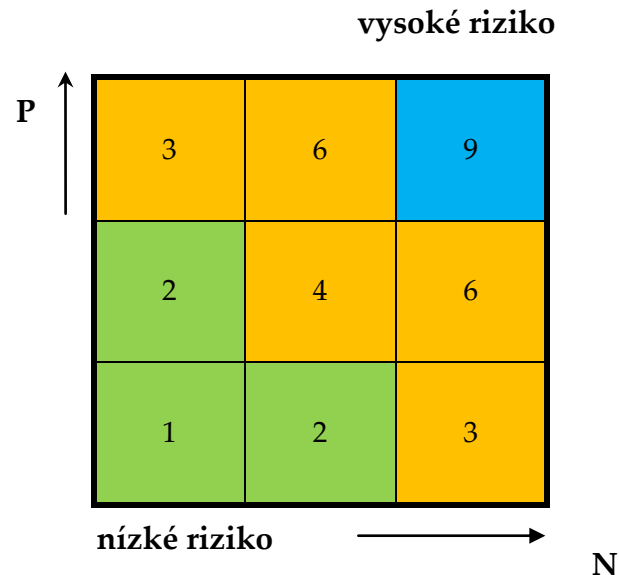
následky (N)

1	Nízké	Malý lokální dopad na životy a zdraví osob, majetek, životní prostředí.
2	Významné	Větší dopad na životy a zdraví osob, majetek, životní prostředí regionálního charakteru.
3	Katastrofické	Velmi rozsáhlé dopady na životy a zdraví osob, majetek, životní prostředí nebo ekonomickou či společenskou stabilitu celostátního významu.

Tabulka 2 Kritéria následků[vlastní]

Pro každý typ nebezpečí se stanovuje riziko (R) dle vztahu $R = P \times N$.

Výsledky analýzy budou sumarizovány v tabulce ve formě číselného a barevného vyjádření podle této matice rizik.

Obrázek 8 Matice rizik [vlastní]

SWOT analýza

Je základní metodou strategické analýzy, z důvodu integrujícího charakteru získaných a vyhodnocených poznatků. Zaměřuje se na vnější a vnitřní faktory, ovlivňující úspěšnost určitého procesu. Jde o metodu využívanou při strategickém řízení. Je sestavena analýzou silných stránek, slabých stránek, příležitostí a hrozeb.

Nejprve se zaměřím na rozbor vnějšího prostředí, které nelze kontrolovat, jako vnitřní prostředí, např. riziko dalších migračních vln, pravděpodobnost výskytu ozbrojeného konfliktu. Výskyt teroristických útoků v okolních zemích atd. V druhé části se zaměřím na vnitřní prostředí, zejména na připravenost obyvatelstva a státní správy na možné hrozby teroristického útoku, na další masové migrační vlny atd.

Jednotlivým zkoumaným stránkám nejprve přiřadíme váhový faktor a poté hodnocení míry. Poté oba údaje vynásobím a výsledek zapíši do tabulky. SWOT analýzu a vyhodnocení rizik pomocí Matice rizik jsem použil na vyhodnocení stavu hrozeb migrace a teroristického útoku v České republice.

SWOT analýza		
Výhody	Silné stránky	Příležitosti
Nedostatky	Slabé stránky	Hrozby

faktory	váha	hodnocení	celkem
silné stránky			
		celkem	
slabé stránky			
		celkem	
faktory	váha	hodnocení	celkem
příležitosti			
		celkem	
hrozby			
		celkem	

Obrázek 9 Příklad tabulky hodnocení pomocí SWOT analýzy[volastní]

5 VÝSLEDKY

5.1 Popis hrozeb schválených vládou České republiky

Na základě sběru dat pro teoretickou část diplomové práce, jsme využili k popisu hrozeb základní dokument schválený a vydaný vládou České republiky a to Bezpečnostní strategii České republiky z roku 2015, obsahující seznam aktuálních hrozeb pro Českou republiku.

Hrozby uvedené v Bezpečnostní strategii České republiky:

1. Oslabování mechanismu kooperativní bezpečnosti i politických a mezinárodně právních závazků v oblasti bezpečnosti.
2. Nestabilita a regionální konflikty v euroatlantickém prostoru a jeho okolí.
3. Terorismus.
4. Šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů.
5. Kybernetické útoky.
6. Negativní aspekty mezinárodní migrace.
7. Extremismus a nárůst interetnického a sociálního napětí.
8. Organizovaný zločin, zejména závažná hospodářská a finanční kriminalita, korupce a obchodování s lidmi a drogová kriminalita.
9. Ohrožení funkčnosti kritické infrastruktury.
10. Přerušení dodávek strategických surovin nebo energie.
11. Pohromy přírodního a antropogenního původu a jiné mimořádné události.

5.1.1 Oslabování mechanismu kooperativní bezpečnosti i politických a mezinárodních právních závazků v oblasti bezpečnosti

Bereme-li kooperativní bezpečnost jako systém prevence vypuknutí ozbrojeného konfliktu, který je založen na omezování a regulaci vojenské síly do míry, jež znemožňuje úspěšnou agresi, musíme se pozastavit nad děním poslední dekády.

Pro českou republiku jako účastníka systému kolektivní obrany NATO, plynou výhody silného postavení této nadnárodní organizace, ve které jsou například i Spojené státy americké. Další významnou částí funkčnosti NATO je solidarita mezi spojenci a to jak do organizace přispívá. Závazek přispívat do společného obraného rozpočtu kromě Spojených států amerických splňuje jen pár dalších zemí. I přes nedávné hrozby amerického prezidenta Trumpa, o navýšení toku peněz do společného rozpočtového rámce lze usoudit, že tato spolupráce bude trvat i nadále.

I díky tomu lze vidět, hlavně z východní strany nepravdivé činy agrese ze strany Ruska, pod jehož „nadvládou“ byla Česká republika, ještě jako Československo pod více jak čtyři dekády. Neustálá snaha rozšíření NATO dále na východ je brána jako hrozba pro Rusko, které ve svých prohlášeních tento fakt odsuzuje a rázně vyhláší, že je připraveno takovému stavu předejít nejen diplomatickým řešením, jak se také ukázalo při anexi Krymu. K té stačila ruské straně záminka o utlačování ruské národnostní menšiny a povstalecká nálada v oblasti Donbasu.

Dalším faktorem oslabování mechanismu kooperativní bezpečnosti i politických a mezinárodně právních závazků a z nich plynoucí negativní dopad na Českou republiku má nestabilita a regionální konflikty v oblasti Blízkého i Středního východu. V březnu 2019 bylo vyhlášeno ukončení boje proti Islámskému státu, tedy alespoň co se týče jeho územních nároků z let 2014 – 2019, kdy ovládal značnou část Sýrie a Iráku. K výhodám z toho plynoucích můžeme při počít

i výnosy z prodeje ropy, i přes vyhlášené zákazy a embarga pro obchodování s Islámským státem, tento do značné míry profitoval a bohatl, díky čemuž mohl financovat boje o další území.

Česká republika se snaží spolu se spojenci z NATO usilovat o zmírnění následků plynoucích z těchto bojů a aktivně se snaží zapojovat do kontroly zbrojení a odzbrojení. I přes tyto snahy můžeme ze statistik nadnárodních organizací vyčíst stoupající trend vývozu hlavních zbraní. Do čela žebříčku sestaveného společností SIPRI se staví Spojené státy americké, které zaznamenaly nárůst vývozu zbraní o 29% mezi roky 2014 – 2018 oproti rokům 2009 – 2013, viz tabulka dále. Do této databáze se díky technologiím vyvinutým u nás dostala i Česká republika, která zvýšila vývoz dokonce o 472 %. Naproti tomu u Ruska došlo k poklesu o 17%, zejména z důvodu sankcí uvalených na Rusko po anexi Krymu.

5.1.2 Nestabilita a regionální konflikty v euroatlantickém prostoru a jeho okolí

K nestabilitě v Euroatlantickém prostoru a jeho okolí, přispívají mimo jiné nejvíce snahy Ruské federace, zamezit přiblížení území členů NATO, v případě, že by byla přijata Ukrajina, popřípadě rozšíření Evropské unie o další státy, umístěné mezi Evropou a Ruskem.

Dalším tvrdým postojem vůči západnímu světu je možné nazvat smlouvu o dodávce protiraketové obrany S-400 od Ruské federace do Turecka, uzavřené v letošním roce. Členové NATO a zejména pak Spojené státy americké, se s touto smlouvou neztotožňují a jsou ochotny přerušit dodávky letounů F35 Turecku. Dalším konfliktem, který hrozí v oblasti Balkánu, je konflikt mezi Kosovem, které vyhlásilo svoji nezávislost již v roce 2008 a Srbskem, i zde se angažuje Rusko, jako spojenec Srbska, které jednak blokuje přístup Kosova do NATO a jednak přístup do Evropské unie.

Vyřešení tohoto zamrzlého konfliktu by mohla přinést dohoda, o které se mluví jak v Kosovu tak v Srbsku. Nejvíce diskutovaná podoba dohody navrhuje výměnu území, přesněji, aby se kosovští Albánci vzdali severní části Kosovskomitrovického okruhu ve prospěch Srbska, výměnou za Preševskou dolinu.

Vláda České republiky má jasně stanovené priority, díky kterým se zaměřuje v evropském prostoru zejména na východní Evropu a západní Balkán, ty obsahují i rozšiřování Evropské unie a NATO a s tím spojené rozšiřování východního partnerství. Jak jsme si uvedli v kapitole migrace, konflikty na Blízkém a Středním východě, v Salehu a v severní Africe, jsou neustálou bezpečnostní hrozbou a Česká republika, prostřednictvím své vlády je připravena v rámci partnerství v NATO a Evropské unii tyto konflikty řešit a preventivně jim zamezit. Především pak kontrolou v odzbrojování a zbrojení.

Díky společné zahraniční politice České republiky a Evropské unie, se Česká republika účastní i misí Společné bezpečnostní a obranné politiky. Při těchto misích bohužel i Česká republika utrpěla ztráty na životech padlých vojáků. I přesto nadále podporuje kroky svých spojenců a účastní se i misí humanitární pomoci, díky kterým je možné zmírňovat napětí v regionech a tím přispívat k zajištění bezpečnosti a stability na regionální i globální úrovni.

5.1.3 Terorismus

Hrozba terorismu byla přítomna již v dobách Československa, které bylo školicím střediskem a útočištěm protizápadně orientovaných zahraničních teroristů. Na svém území v Zastávce u Brna školilo Československo zástupce teroristických skupin z Rudé brigády, působící v Itálii, z Vietnamu, Nikaraguy, Sýrie a v největším počtu příslušníky palestinské národnosti.

S působením vojenských jednotek České republiky v konfliktech zahrnujících např. Kuvajt, Afghánistán, Sýrii či Irák, roste i riziko hrozby terorismem jako

odvetné akce za přítomnost v těchto misích. Zároveň nelze vyloučit přítomnost příslušníků Islámského státu, kteří se zde oženili a následně usadili. Pomocí kontaktů zde pak mohou vytvářet tajnou infrastrukturu, kterou lze kdykoliv oživit.

Do skupiny „spících“ lze započítat i imigranty z řad odborníků, kteří dostali pozvání od českých firem a kteří zde rovněž působí po mnoho let a ve většině případů již získali české občanství. K jejich prověření dochází jen zřídka a pouze v omezeném rozsahu. Počet takto pozvaných odborníků v reakci na požadavky pracovního trhu neustále roste.

Naproti tomu dle provedených výzkumů a dotazníkových šetření, v řadách veřejnosti panuje jen malé přesvědčení o riziku teroristického útoku. Z dostupných zpráv lze vyčíst, že Česká republika prozatím funguje jako tranzitní země teroristů. Při jednom ze zásahů na Letišti Václava Havla v Praze došlo k zatčení muže a ženy Irácké národnosti, kteří jsou podezřelí z napomáhání k teroristickému útoku občanu Irácké národnosti v říjnu a prosinci 2018 ve Spolkové republice Německo.

5.1.4 Šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů

Hrozba šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů je v současnosti díky lepší dostupnosti takových zbraní výrazně vyšší, než tomu bylo na přelomu tisíciletí. Česká republika se jako člen NATO zasazuje o prohloubení a větší efektivitu procesů a mechanismů odzbrojení, a také kontroly zbrojení. Díky neustálému tlaku Ruska na hranice Evropské unie a NATO, existuje větší pravděpodobnost, že uskuteční dodávky zbraní zemím třetího světa i přes uvalené sankce mezinárodním společenstvím.

V České republice se otázkou šíření zbraní hromadného ničení zabývá především BIS. Mimo jiné jsou s touto problematikou spojený i položky dvojího užití, to znamená zboží a technologie, vyráběné primárně pro civilní použití, ale

vzhledem ke svému charakteru a vlastnostem mohou být využity i při výrobě ZHN. Nelegální obchod s těmito položkami může výrazně poškodit zájmy České republiky, proto byly zařazeny do hrozeb uvedených v Bezpečnostní strategii České republiky 2015.

V současné době podporuje Česká republika vytvoření protiraketové obrany NATO a také opatření směřující k posílení článku 5 Washingtonské smlouvy. Dále se zavázala Česká republika k podpoře alianční politiky odstrašení, která závisí na rovnovážné kombinaci jaderných a konvenčních zbraní. Nejvyšším cílem, který si Česká republika, jako člen NATO dala, je úplná realizace všech článků Smlouvy o nešíření zbraní hromadného ničení, zejména článku IV, jenž vyzývá k uzavření smlouvy o všeobecném a úplném jaderném odzbrojení za přísné mezinárodní efektivní kontroly.

Dalším rizikem, díky kterému je hrozba použití ZHN aktuální, jsou konflikty na Blízkém a středním východě, při kterých byly využity i bojové látky proti civilistům, zejména v Sýrii. Díky těmto útokům na etnické menšiny došlo k výraznému nárůstu migrantů, směřujících do Evropy.

5.1.5 Kybernetické útoky

Kybernetické útoky jsou pro Českou republiku jednou z nejaktuálnějších hrozeb. Díky neustále rychlejšímu vývoji technologií s vyšší propracovaností a zvyšujícím trendu hackerských útoků, je důležité rychlé kritické rozhodování v případě kybernetické bezpečnostní krize. Kybernetické hrozby i nadále budou běžnější, sofistikovanější a potenciálně škodlivé.

K prioritám vlády patří zajištění bezpečnosti kritické informační infrastruktury a významných informačních systémů pomocí vládního koordinačního místa pro okamžitou reakci na kybernetické bezpečnostní incidenty. Dle jedné z ransomwarových kampaní uskutečněných v květnu roku 2017 pod názvem

WannaCry se zdá, že Česká republika je mimo zájem kybernetických zločinců, to se však nepotvrdilo. V návaznosti na tuto kampaň byly uskutečněny další, menší kampaně, cílené přímo na uživatele, páchající velké škody. V každodenním životě se lze setkat s viry v e-mailech, phishingem, trojskými koni.

V říjnu 2015 podepsala Česká republika MOU, jedná se o spolupráci v oblasti kybernetické obrany. Své podpisy připojili náměstek generálního tajemníka NATO Sorin Ducaro a za Českou republiku ředitel České národní bezpečnostní agentury Dušan Navrátil. Jejím cílem je zlepšit a posílit spolupráci v oblasti kybernetické obrany a vzájemnou pomoc mezi orgány NATO a obrannými kybernetickými orgány České republiky. Jako reakce na vývoj trendu kybernetických útoků byl ve Walesu v roce 2014 schválen akční plán Enhanced NATO Policy on Cyber Defence a Cyber Defence Action Plan.

5.1.6 Negativní aspekty mezinárodní migrace

Mezinárodní migrace se díky posledním 5 letům stala jednou z největších hrozeb a rizika s ní spojená nejsou jen hrozba terorismu, ale i problém inkluze do společnosti. Příchozí migranti si jen těžko zvykají na jiný styl života, na jiné zvyky původního obyvatelstva a tak zakládají své klany, díky kterým pak zvyšují koncentraci svých spoluobčanů. Ze své domoviny si často přivážejí zvyky, se kterými není sladěna naše legislativa.

I přes velikost migračních vln a příval migrantů do Evropy, nepředstavuje migrace závažný společenský problém pro Českou republiku. Již několik let je zde vidět trend, že jsme především tranzitní zemí. Pokud přeci jen dojde k odhalení nelegálních migrantů, nebo se sami dobrovolně přihlásí k žádosti o azyl, většina z nich po přihlášení putuje dále na sever a západ Evropy. Největším příjemcem z krizových let 2014 až 2018 je Spolková republika Německo, do které přišlo několika násobně více migrantů než do okolních států včetně České republiky.

Zamezení migrace ze zemí Blízkého a Středního východu a severní Afriky je o to těžší, že země reprezentující hranice Evropské unie, potažmo Schengenského prostoru nejsou schopny hranice plně zabezpečit. To může být problém zejména při současném bezpečnostním vývoji v Libyi, kde na hlavní město postupuje armáda maršála Chalífi Haftara. Tento do nedávna západem podporovaný vojevůdce útočí na civilní cíle jako např. školy, nemocnice, silnice, pod záminkou útoku na teroristy. Díky tomuto konfliktu hrozí dle předsedy Libyjské vlády migrace dalších cca 800000 migrantů do Evropské unie.

Dalším negativním aspektem jsou již zde déle žijící migranti, především pozvaní na žádost specializovaných firem, kterým se nedostává odborníků. Bez jakéhokoliv prověření zde zakládají rodiny a zvou další příbuzné, kteří jsou rovněž vyjmutí z přísné evidence příchozích do české republiky. Jen v Plzeňském kraji jejich počet dosahuje cca 15000 osob. I s tímto trendem je nutné do budoucna počítat jako s hrozbou pro Českou republiku.

5.1.7 Extremismus a nárůst interetnického a sociálního napětí

Růst tendencí sklonu k extremismu je po masových migračních vlnách na stoupající křivce. Velkou měrou k tomu přispěly i útoky provedené na různé civilní cíle v Evropě. V době globálních sociálních sítí, lze správnou kampaní zmanipulovat méně intelektuálně zdatné jedince, kterým stačí k životu chvilkový adrenalin v podobě manifestací. Extremismus jako takový nikdy nevyrazil a proto je pro Českou republiku jednou z hrozeb uvedených v Bezpečnostní strategii České republiky z roku 2015.

Extrémistické skupiny v České republice využívají k podněcování k útokům především napětí ve společnosti, které vyplývá z existence sociálně vyloučených lokalit a sociálně slabých skupin. V takovém prostředí je vyšší riziko vzniku kriminálního prostředí, které vyvolává interetnické a sociální napětí ve společnosti.

Díky probíhající radikalizaci, profesionalizaci a internacionalitě extrémistů, jde o každodenní bezpečnostní hrozbu. Česká republika čelí organizované s efektivní trestné činnosti a to nejen na regionální ale i na mezistátní úrovni. Na boj proti extrémismu zformulovala Česká republika protixtrémistickou politiku, jenž vychází z řady opatření zaměřených represivně tak i preventivně.

V případě extrémistů jde již od jejich počátků k oslabování demokracie, nerespektují základní lidská práva, a pokud získají moc, rozpoutávají teror. Narušování veřejného pořádku, násilné činy z nenávisti, zahrnující i vraždy, souvisí s šířením strachu mezi obyvatelstvem, především v těch skupinách obyvatel, které nezapadají d hodnotového žebříčku extrémistů. Nezřídka pak z jejich strany dochází k urážkám obětí totalitního režimu a své názory vydávají v populistickém a propagandistickém duchu.

5.1.8 Organizovaný zločin, zejména závažná hospodářská a finanční kriminalita, korupce, obchodování s lidmi a drogová kriminalita

Organizovaný zločin a korupce je všude přítomnou hrozbou pro společnost. Do oblasti korupce a organizovaného zločinu spadá prosazování partikulárních zájmů prostřednictvím nepřípustného ovlivňování orgánů státní správy, samosprávy a justice, při jejich rozhodování. Tímto může dojít především k poškozování veřejných zájmů, rozpočtů a majetku. Nejčastějším příkladem jsou různé klientelistické a vlivové sítě.

Jedním z příkladů poslední doby může být vyšetřování ovlivňování tendru na výběr mýtného na českých dálnicích formou Kapsch, která tento systém provozovala do současnosti. V jeden den zasahovala z procesních důvodů proti korupční policie v antimonopolním úřadě, ve firmě Kapsch a u Jaroslava Faltýnka, který je obviňován, že ovlivňoval výběr výběřčího mýta na dalších let.

Hrozba organizovaného zločinu a korupce je řešena zejména vládní koncepcí, díky které lze na mezinárodní i národní úrovni rychle reagovat na aktivity vyvíjené kriminálními strukturami. S touto koncepcí dochází i ke zdokonalování podmínek příslušníků Policie České republiky a dalších příslušníků bezpečnostních sborů. Tím je myšlen rozvoj zejména v právní oblasti, ale i v oblasti jazykového vzdělávání, díky kterému je možno reagovat na trendy v organizovaném zločinu. Ten je nezřídka propojen na mezinárodní úrovni.

Česká republika s výše uvedenými opatřeními především posiluje kapacity státních institucí a to hlavně z důvodu ochrany společnosti před organizovaným zločinem a korupcí.

Výroční zpráva Bezpečnostní informační služby za rok 2018 uvádí, že se zvyšuje trend prorůstání korupce do sféry státních zaměstnanců, především s podporou Ruských státních příslušníků a dalších příslušníků asijského původu. Proti tomuto trendu bojuje vláda České republiky především vyšší transparentností všech procesů k posílení možností státu při následném postihu korupčního jednání. V rámci mezinárodní spolupráce Česká republika ratifikuje všechny relevantní mezinárodní úmluvy pro boj s organizovaným zločinem.

5.1.9 Ohrožení funkčnosti kritické infrastruktury

Kritickou infrastrukturou můžeme dle zákona č. 240/2000 Sb., nazývat prvek kritické infrastruktury nebo jejich soustavu, jejichž narušení by mělo závažný dopad na bezpečnost státu, zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva, zdraví osob nebo ekonomiku státu. Jejich provozovatelem jsou státní instituce nebo soukromé objekty. Prvkem kritické infrastruktury je dle zákona č. 432/2010 Sb., zejména stavba, zařízení, prostředek nebo veřejná infrastruktura, určené podle průřezových a odvětvových kritérií.

Aby bylo možné předejít ohrožení jejich funkčnosti, mají prvky kritické infrastruktury možnost přednostního zásobování za krizových stavů v nezbytně nutném rozsahu a je povinností provozovatele prvků kritické infrastruktury se o něj náležitě starat.

Ohrožení funkčnosti a její ochrana je důležitým bodem. Česká republika sleduje zahraniční investice do tohoto odvětví, a také do strategických podniků, zejména z důvodu jejich možného zneužití při prosazování hospodářských a politických zájmů cizí moci na úkor České republiky. Nejvíce sledované je odvětví energetiky, do kterého spadají elektřina, zemní plyn, ropa a ropné produkty, tepelná energie a odvětví informačních a komunikačních technologií.

Jedním z příkladů, může být i zásah NÚKIBu v prosinci loňského roku, který doporučil nevyužívat zařízení společnosti Huawei z důvodu možné bezpečnostní hrozby. NÚKIB tak reagoval především na zprávu vlády USA, podle níž jsou ohroženi zejména poskytovatelé internetového připojení, a zahájil vlastní šetření. Po jeho ukončení doporučil přestat využívat veškerá zařízení od společnosti Huawei, z důvodu možného odcizení citlivých dat v těchto zařízeních.

5.1.10 Přerušení dodávek strategických surovin nebo energie

Hrozba přerušení dodávek strategických surovin nebo energie nepřímo navazuje na ohrožení prvků kritické infrastruktury. Jednou z priorit vlády České republiky je dle Bezpečnostní strategie české republiky 2015 vytvoření předpokladů pro diverzifikaci dodávek strategických surovin a předpoklady pro stabilní dodávky elektrické energie a tvorbu strategických rezerv státu. Stále více rostoucí hrozbou je zajištění potravinové bezpečnosti a také zajištění přístupu ke zdrojům pitné vody a to nejen v důsledku klimatických změn.

Aby byly zajištěny dodávky, podniká Česká republika kroky k přednostnímu využití domácích surovinových zdrojů, včetně jejich vyhledávání a územní

ochranu, s cílem nepřipustit nepříznivé vychýlení domácího energetického mixu ve prospěch surovin, na jejichž dovozu je Česká republika závislá. Z toho důvodu vytváří rezervy strategických komodit. Do těchto rezerv patří i vytváření zásob jaderného paliva drženého provozovatelem, společností ČEZ a.s. a dále vytváření zásob ropy v systému SSHR.

Z důvodu zajištění dostatečného přísunu strategických surovin ze zahraničí, zajišťuje Česká republika budování nových přenosových soustav a jejich údržbu.

5.1.11 Pohromy přírodního a antropogenního původu a jiné mimořádné události

Hrozba pohromy přírodního a antropogenního původu a jiné mimořádné události, zasahují do ohrožování životů obyvatel, jejich zdraví, poškozují jejich majetek, životní prostředí vůbec, ale také ovlivňují vnitřní bezpečnost České republiky a tím i veřejný pořádek v České republice. K vypořádání se s takovými událostmi využívá vláda dle Bezpečnostní strategie České republiky z roku 2015 IZS a jiné relevantní složky.

Díky globalizaci se zvyšuje riziko výskytu šíření infekčních onemocnění s pandemickým potenciálem. Díky tomu je Vláda České republiky nucena přijmout opatření pro poskytování kvalitní zdravotní péče. K rychlé reakci na takové události pak vytváří systém rychlé a validní výměny informací o šíření nemocí a přijatých protipatřeních na mezinárodní úrovni. Taktéž je Česká republika zapojena do spolupráce se Střediskem pro koordinaci odezvy na mimořádné odezvy, zřízeným Evropskou unií a s Euroatlantickým koordinačním střediskem pro řešení mimořádných událostí NATO.

5.2 Popis hrozeb schválených vládou Spolkové republiky Německo

Hrozby vyjmenované v Bílé knize chválené a vydané vládou Spolkové republiky Německo, reflektuje změny ve vývoji bezpečnostní situace jak na samotném území Spolkové republiky Německo tak i v Evropě a jejím blízkém i vzdáleném bezpečnostním prostředí. Podobně jako u vlády České republiky můžeme z tohoto strategického dokumentu vyčíst základní seznam aktuálních hrozeb. Na tomto dokumentu se poprvé podíleli i odborníci z občanských společností a jeho přípravy byly rozsáhlé. Podepsala se pod něj Ursula Leyen jako ministr obrany a spolková kancléřka Angela Merkelová.

Podtitulem bílé knihy je bezpečnostní politika a budoucnost Bundeswehru. Celkově bezpečnostní politika Spolkové republiky čelí zcela novým výzvám stejně jako ta České republiky. Ty se liší intenzitou možných škod, bezprostředností jejich dopadu na bezpečnost a dlouhodobou povahou jejich následků. Charakteristická je jejich dynamika prostřednictvím vzájemného zesílení. Současně, za podmínek globalizace, má geografický faktor vzdálenosti klesající význam. Tím se spektrum hrozeb stává širší, rozmanitější a více nepředvídatelné.

5.2.1 Nadnárodní terorismus

Nadnárodní terorismus, jako staronová hrozba se dostal do popředí tohoto strategického dokumentu, zejména po uskutečnění masové migrace mezi lety 2014 – 2018, kdy do Evropy celkem nekontrolovaně proudili statisíce migrantů ze zemí blízkého východu, se kterými mimo jiné i do Spolkové republiky Německo proudilo blíže nespecifikované množství zarputilých zastánců práva šaría a dalších věrných stoupenců Islámského státu.

Tomuto trendu ve výsledku nezabránili ani zvýšené kontroly vozidel za hranicemi Rakouska, České republiky a dalších států Evropské unie. S rostoucím

počtem utečenců stoupala i možnost teroristického útoku na civilní obyvatelstvo, což se nakonec potvrdilo 19 prosince 2016, kdy došlo k teroristickému útoku na Vánoční trhy v Berlíně. Při tomto útoku zemřelo 12 osob a dalších 48 osob bylo více či méně zraněno. K útoku se druhý den po incidentu přihlásil Islámský stát.

Hrozba nadnárodního terorismu je o to vážnější, pokud si k nekontrolovanému pohybu stoupců nábožensky smýšlejících s Islámským státem přičteme i jeho mediální aktivity. K náboru nových stoupců využívá Islámský stát zejména sociální sítě a další digitální kanály, na kterých propaguje svoji propagandu a zároveň toto spojení slouží k plánování dalších útoků. S využitím těchto prostředků se Islámský stát dostal k možnosti napadnout své cíle i pomocí kybernetických útoků, případně se dostat k látkám, jež může použít zejména k útokům biologickou, chemickou nebo radioaktivní látkou.

Dále ve spojení s hrozbou nadnárodního terorismu počítá bílá kniha s Cizími bojovníky, to jsou především radikalizovaní sympatizanti a bojovníci za Islámský stát, kteří po ukončení bojů na blízkém východě míří zpět do své domovské země jako její příslušníci. Této hrozbě nahrává i fakt, že je jim umožněno vstoupit na území Evropské unie a to bez větší možnosti kontroly a prověřování a poté díky otevřenosti hranic přicestovat zpět do země. Tento trend může být dle výše uvedené bílé knihy zpomalen či zcela zastaven jen díky národní, mezinárodní, evropské i transatlantické spolupráci.

5.2.2 Kybernetický a informační prostor

Druhé místo v žebříčku hrozeb, vyplívající z bílé knihy zaujímá ohrožení kyberprostoru. Díky rostoucí digitalizaci, jež proniká všemi sférami civilního i politického života, progresivní integrací jednotlivců, organizací i států se můžeme setkat s větší zranitelností společnosti a ekonomiky vůči kybernetickým útokům. Informace, jejich distribuce, vnímání a interpretace jsou kritickými faktory a zdroji ve znalostní společnosti 21. století.

Informační prostor, tak jak je můžeme nalézt popsáný v Bílé knize je prostor, ve kterém jsou informace generovány, zpracovávány, šířeny, projednávány a ukládány. Kyberprostor můžeme vnímat jako virtuální prostor všech systémů informačních technologií, které jsou propojeny nebo propojeny na celosvětové úrovni. Kybernetický prostor je založen na internetu jako veřejně přístupná síť, kterou lze rozšířit o další datové sítě. Díky technickému pokroku se setkáváme s velkým skokem od jednoduchých virů ke komplexním, těžko rozpoznatelným útokům, jinak popisované jako „Advanced Persistent Threats“. Tím se změnilo nejen množství kybernetických útoků, ale i jejich kvalita. Spektrum takových útoků je široké, můžeme se setkat s krádežemi a následným zneužitím osobních údajů, špionáží nebo ničením kritických infrastruktur, či narušením nebo celkovým potlačením mezivládní či vojenské komunikace.

Velkou hrozbou v tomto odvětví je i snadný přístup k softwaru s vysokým potenciálem škodlivosti. Jeho získání je relativně levné díky nelegálnímu kopírování. Možnost využití se tak naskýtá jak teroristickým skupinám či zločineckým organizacím, tak i jednotlivcům, kteří při malém úsilí mohou způsobit nevyčíslitelné škody. Veškeré snahy o vytvoření mezinárodně závazných pravidel byly zatím neúspěšné a opatření na budování důvěry a bezpečnosti jsou proto omezené.

Dalším problémem je využití kyberprostoru k ovlivnění veřejného mínění, na jedné straně se můžeme setkat s výše uvedenou propagací teroristických skupin, na straně druhé s ovlivňováním názorů obyvatel pomocí nedetekovatelné, cílené kontroly diskuzí na sociálních sítích, popřípadě manipulaci s informacemi na zpravodajských portálech. Ze strany útočníky se také setkáváme s výhodou snadného maskování kybernetického útoku, který v kombinaci kvalitativní a kvantitativní rozmanitosti lze jen obtížně identifikovat.

Účinek takových útoků se mnohdy může rovnat účinkům ozbrojeného konfliktu v nevirtuálním světě a je zde i možnost eskalace do nevirtuálního světa. Proto je nutné do budoucna počítat i s touto možností vyústění.

5.2.3 Mezistátní konflikty

Klasická mocenská politika, zahrnující použití vojenských prostředků k prosazení národních zájmů a značné navyšování vyzbrojování zvyšuje riziko násilných mezistátních konfliktů. Jako příklad Rusko, za jeho podpory došlo k válce na východě Ukrajiny mezi Ukrajinskou armádou a proruskými separatisty, ačkoliv to Ruská vláda nepřiznala. Dalším konfliktem, ve kterém bylo Rusko zapojeno a otevřeně se k tomu hlásilo, byla v roce 2014 anexe Krymu. Té, jak v pozdějších zprávách uvedla Ruská strana, předcházela výsadek 9000 ruských vojáků.

Mezinárodní stabilitu narušují vojensky podložené územní konflikty a snaha o regionální nadvládu. Regionální územní spory v souvislosti s projekcemi moci jsou zvláště znepokojivé pro státy jihovýchodní a východní Asie. K dalším rizikům mezistátních konfliktů přispívá i rostoucí nacionalistická nálada.

Ač se jedná o mezistátní konflikty, zasahují do této sféry stále více i nestátní aktéři, používající metody hybridního boje, které zahrnují použití vojenských prostředků pod prahem konvenční války. Takové akce jsou zaměřeny zejména na podvratné podkopání jiných států. K tomu využívají jak civilní, tak vojenské prostředky a nástroje. K odhalení hybridních hrozeb je vyžadována schopnost hybridní analýzy a připravenost a schopnost obrany. Proto se význam hybridních hrozeb zvyšuje a v 21. století je nutné se zvyšující tendencí i nadále počítat.

Cílem hybridních útoků se stávají všechny oblasti společenského života. Útoky v podobě propagandy, ekonomický a finanční nátlak a pokusy o politickou destabilizaci, jsou hlavními kybernetickými útoky a informačními operacemi.

S těmito útoky mohou být nasazeny výše uvedené vojenské prvky, tajné speciální síly, subverze anebo pravidelné ozbrojené síly.

Výše uvedeným hrozbám lze předcházet lepší ochranou kritické infrastruktury, snížením zranitelnosti v energetickém sektoru, účinnými hraničními kontrolami a kontrolou katastrof.

5.2.4 Nestabilní státy a špatná správa věcí veřejných

Další hrozbou zařazenou v bílé knize Spolkové republiky Německo je nestabilita státnosti a špatná správa věcí veřejných. Členské státy trpí deficitem legitimacy, špatnou správou, slabými strukturami, nedostatkem základních služeb pro obyvatelstvo, nerovnou účastí na sociální prosperitě nebo korupci v kombinaci s nízkou ekonomickou výkonností. Díky tomu si jen stěží udržují pouze ochranu své vnitřní a vnější bezpečnosti, nechrání své občany, nebo tak činní pouze částečně.

Tím se nabízí prostor pro parastátální a teroristické organizace, je upřednostněn organizovaný zločin, obchodování s lidmi a nezákonné obchodování se zbraněmi, což ve výsledku vede k unikání mezinárodnímu řádu a tím i ke krizovému vývoji na celém světě, zejména na africkém kontinentě, na Blízkém či Středním východě.

Politické, etnické, náboženské a církevní konflikty, spolu s občanskými válkami přispívají k formování mezinárodního bezpečnostního prostředí v severní Africe v oblasti Sahelu, Afrického rohu, Blízkého a Středního východu. Situace je ovlivněna zejména mocenským politickým soupeřením mezi regionálními mocnostmi, které usilují o hegemonii, dále protiklady mezi Sunnity a Šííty. Do budoucna lze počítat i v tomto směru s posílením hrozby, zejména s ohledem na nárůst populace a vyčerpání přírodních zdrojů.

Nestabilita v této oblasti i nadále bude živnou půdou pro globální teroristické sítě a pašerácké struktury. Díky Islámskému státu víme, že jde i o ohrožení globálních dodávek energií a zdrojů a s tím spojené ohrožení pro mezinárodní obchod. Proti tomu se lze bránit pouze posilováním legitimních politických struktur v postižených regionech a zvyšování jejich odolnosti. Díky včasnému odhalení kolapsu, pomocí síťového přístupu, takových státních zřízení lze rychle mobilizovat příslušné zahraniční, rozvojové a bezpečnostní nástroje prevence a krizového řízení.

5.2.5 Celosvětové vyzbrojování a šíření zbraní hromadného ničení

Nároky ekonomicky silných států a regionální napětí se odrážejí v regionálních zbrojních závodech a tím ohrožovat stabilitu mezinárodního systému, Evropy a tím i Spolkové republiky Německo. Díky konvenčnímu vyzbrojování může dojít ke změně vojenské rovnováhy jak na regionální tak na globální úrovni a tím i ke zvýšení rizika násilných konfliktů mezi státy. Toto riziko zvyšuje i vývoj nových technologií, na které se dosud nevztahují stávající režimy kontroly zbraní.

Nevyčíslitelné riziko je spojeno zejména s množstvím jaderných, biologických i chemických zbraní, ke kterým mohou získat přístup i teroristické sítě. Jedinou možnou obranou je efektivní kontrola zbraní, transparentnost, budování důvěry a restriktivní politika vývozu zbraní. Tím lze dosáhnout mírového řešení sporů a celkového odzbrojení.

5.2.6 Ohrožení informací, komunikace, dodávek, dopravních a obchodních linek a bezpečnosti surovin a dodávek energie

Dle bílé knihy závisí prosperita občanů na neomezeném využívání globálních informací, komunikačních prostředků, nabídky dopravy, dodávek služeb a bezpečných dodávek surovin a energií. V případě přerušení přístupu k těmto globálním veřejným statkům, pozemní, námořní, vzdušnou, kybernetickou či informační cestou by se zvýšilo riziko fungování státu a tím i blahobyt obyvatel.

K útokům může docházet pomocí terorismu, pirátství, politickou cestou, či vojenským opatřením, které způsobí státní kolaps, popřípadě regionální krizi. Tato tendence je spojována i se snahou různých států svými investicemi odepřít přístup do určitých regionů třetím stranám. Vzhledem k velkému množství potenciálních příčin a cílů musí Spolková republika Německo pružně využívat prvků svých nástrojů zahraniční a bezpečnostní politiky, komunikaci se svými spojenci a partnery, aby tak předešlo narušení nebo blokadám nebo je eliminovalo.

5.2.7 Změna klimatu

Změnou klimatu jsou již dnes ovlivněny stovky miliónů lidí, tím se stává významnou existencionální hrozbou. Zejména ve státech s problematickým přístupem k vodě a dalším omezeným živobytím získává na významu pro bezpečnost a to nepřímo i pro Spolkovou republiku Německo. V kombinaci s nedostatkem zdrojů a demografickým růstem mají klimatické změny vliv, zejména v regionech nestabilních států, na další destabilizaci a následné konflikty. Tím se vytváří spirála selhání státu – násilné konflikty - následná migrace.

Spolková republika Německo si proto dala za cíl, zakotvení změny klimatu jako otázku bezpečnostní politiky v mezinárodních organizacích a fórech, například v OSN, Evropské unii a G7. A dále podporovat v potenciálně postižených regionech předcházení krizím a jejich stabilizaci.

5.2.8 Nekontrolovatelná a nelegální migrace

Ozbrojené konflikty, pronásledování a vysídlování, nepříznivé ekonomické, sociální nebo environmentální podmínky, stejně jako chudoba nebo hlad způsobují, že lidé v postižených regionech opouštějí své domovy a domovské země. V zemích původu a tranzitních státech jejich situace využívá organizovaný zločin a teroristické sítě hlavně pro ekonomický zisk nebo rekrutování nových bojovníků.

Zejména Evropa a tím i Spolková republika Německo se po událostech na Blízkém a Středním východě staly cílovou zemí migrantů. V souvislosti s prosperitou a sociální politikou jednotlivých zemí Evropské unie bude tento trend i nadále pokračovat. Dle bílé knihy migrace sama o sobě není hrozbou pro bezpečnost Spolkové republiky Německo, naopak, je z demografických důvodů závislá na legálním a legitimním přistěhovalectví. Riziko představuje množství nekontrolované a nelegální migrace a to nejen pro Spolkovou republiku Německo, ale i Evropskou unii. Řešení takové krize musí předcházet úsilí zemí Evropské unie spolupracovat se zeměmi a regiony, odkud pocházejí migranti. Za řešení migrační krize převzala odpovědnost Spolková republika Německo.

Jedním z největších problémů výchozích zemí je nezaměstnanost osob mladších 25 let, které přicházejí v migračních vlnách, pod tímto trendem je podepsán i příliv radikálních skupin. Spolková republika Německo proto přispívá stabilizujícím příspěvkem prostřednictvím podpory vzdělávacích programů, tím umožňuje sociální integraci a účast osob, které se zapojují do programu. Tímto způsobem lze předcházet radikalizaci a následnému násilí na civilním obyvatelstvu.

5.2.9 Pandemie a epidemie

Posledním hrozbou uvedenou v bílé knize Spolkové republiky Německo je pandemie a epidemie. Tato hrozba nabývá na významu zejména díky globální mobilitě, která podporuje celosvětové šíření chorob a epidemií, popřípadě vypuknutí pandemie. Díky možnosti výskytu infekčních patogenů, byť lokálního významu, může způsobit zhroucení zdravotnictví a veřejného pořádku a regionální destabilizaci.

Zároveň existuje riziko rozšíření patogenů v globálním měřítku. Jedinou možností je pak zastavení dopravy, popřípadě úplná karanténa postižené oblasti. Dále rychlé dovybavení zdravotnickým vybavením, kvalifikovaný personál

dopravený na obtížně přístupná místa, ale také účinná prevence šířená vzděláváním. To vše sebou nese obrovské finanční náklady.

Spolková republika Německo podporuje prevenci a šíření opatření proti rozšiřování nakažlivých chorob a svůj postup koordinuje zejména s multilaterální organizací WHO. Také se připojilo k podpoře mechanismů civilní ochrany Evropské unie, která zavedla institut European Medical Corps.

5.3 Evaluace hrozeb

5.3.1 Evaluace hrozeb spojených s migrací

Jak je uvedeno výše v popisu hrozeb, migrace sama o sobě hrozbou není. Hrozbou se stává v případě, že jde o nelegální migraci, popřípadě nekontrolovanou migraci. V různých migračních vlnách mezi roky 2014 až 2018 v době hromadné migrace přišlo do Evropy více jak 4,5 miliónu migrantů z oblasti Středního a Blízkého východu a také ze Severní Afriky a dalších oblastí Afriky. Nejvyšší počet žadatelů o azyl se pak nashromáždil ve Spolkové republice Německo. I když vstupní branou na území Evropské unie byly úplně jiné členské státy.

počet žadatelů o Azyl v období 2014 - 2018					
země/rok	2014	2015	2016	2017	2018
EU (28 zemí)	626960	1322845	1260910	712235	639475
Česko	1145	1515	1475	1445	1690
Německo	202645	476510	745155	222560	184180

Tabulka 3 Počet žadatelů o Azyl mezi lety 2014 – 2018 [47]

Z tabulky 5 můžeme vyčíst, že nejvyšší počet migrantů v České republice byl v roce 2015, Spolková republika Německo zaznamenala nejvyšší počet žadatelů o azyl v roce 2016. V porovnání mezi oběma zeměmi, jde v případě České republiky o zanedbatelný počet žadatelů. I z tohoto počtu žadatelů ale většina usilovala o azyl ve Spolkové republice Německo, zejména z důvodu rodinných vazeb s osobami, které již azyl dostaly. Nejvíce je znám případ, kdy si skupina migrantů z azylového střediska v Zastávce u Brna objednala autobus, který je měl odvézt do Spolkové republiky Německo.

Česká republika

Dle bezpečnostní strategie České republiky je hrozba migrace jednou z nevojenských hrozeb, společně s energetikou nebo kybernetickými útoky, nicméně její závažnost stoupá. Rostoucí tendence je zapříčiněna zejména nestabilitou v regionech blízkých Evropské unii, myšleno nejen konflikty na Blízkém a Středním východě či Severní Africe, ale například i konflikt na Ukrajině v roce 2014. Dle údajů ze statistiky Cizinecké policie České republiky počet cizinců v níže zmíněných kategoriích neustále stoupá. Jedině žadatelé o azyl mají klesající tendenci.

Největší skupinou, s výrazným dopadem na statistiky jsou obyvatelé Ukrajiny, Slovenské republiky a občané Vietnamské národnosti. Ve všech případech jde především o ekonomickou migraci, hlavním důvodem jsou vyšší příjmy a ekonomická stabilita, při konfliktu se separatisty na východě Ukrajiny to byla obava z násilí na civilním obyvatelstvu.

Cizinci	2014	2015	2016	2017
Celkem	451 923	467 562	496 413	526 811
trvalý pobyt	249 856	260 040	271 957	281 489
přechodný pobyt občanů EU	113 252	120 772	129 110	136 589
dlouhodobý pobyt	79 863	77 850	79 227	90 251
dlouhodobé vízum	6 396	6 008	13 147	15 813
azyl	2 556	2 892	2 972	2 669

Tabulka 4 Cizinci v České republice podle kategorie pobytu (CP ČR) [48]

Z vyššího počtu migrantů vzniká další hrozba spojená s migrací a tou je nedostatečná integrace. Ta je v současnosti spojena především s žadateli o azyl z Blízkého a Středního východu, jejichž kulturní odlišnost a především náboženské preference jsou v rozporu s „tradičními“ hodnotami společnosti v České republice. V zásadě není potřeba rozlišovat mezi muži a ženami. Například z průzkumu Českého statistického úřadu vyplývá, že v řadách obyvatel převládá názor proti nošení tradičního oblečení muslimských žen, tzv. hidžábů, díky kterým jsou zahaleny všechny části těla, krom očí a rukou. Ve stejném průzkumu byla položena otázka, zda jsou tázaní obeznámeni s důvody nošení takového oděvu, jen necelých 20 % respondentů uvedlo správný důvod. Lze tedy vyvodit, že obava a námitky proti nošení takového oděvu pramení především z nevědomosti tázaných. V případě studie byli tázáni muži i ženy, ve věku od 18 do 65 let, všech společenských vrstev a vzdělání.

Další závažná hrozba spojená s nelegální migrací, je organizovaný zločin, taktéž popsáný v Bezpečnostní strategii České republiky z roku 2015. V tomto případě jde především o převaděčství. Ačkoliv byly zaznamenány případy zachycených dodávek s migranty, jejichž registrační značky nebyly české, obava z podílu skupin organizovaného zločinu je zcela opodstatněná. Ruku v ruce lze k této hrozbě připojit i obchod s lidmi. Dle statistik Ministerstva vnitra České republiky je situace

v oblasti nelegální migrace stabilizovaná a to i přesto, že se mírně zvýšil počet zadržených migrantů, převážně z Arabského světa z počtu 172 osob v roce 2017 na 191 osob v loňském roce.

V neposlední řadě je hrozbou spojenou s migrací i nárůst extremismu, ten je spojen s nárůstem interetnického a sociálního napětí. K dřívějšímu problém sociálně vyloučených lokalit a sociálních skupin, extremisty často zvaných „nepřizpůsobivými“ roste napětí s dalšími zprávami o přijetí žadatelů o azyl. Nicméně i v České republice posiluje názor proti jakékoliv migraci, takové stanovisko zaujímá například lídr strany SPD Tomio Okamura. Na nedávno konaném mítinku v Praze na Václavském náměstí se uskutečnilo setkání, které SPD organizovala, se objevili i lidé sympatizující s neonacisty. Celé setkání pak zajišťovala skupina Ortel, která je svými texty taktéž známá s postojem vůči čemukoliv, co není ryze České. V tomto případě ale nejde o stejný postoj jako v případě Spolkové republiky Německo, který je uveden níže.

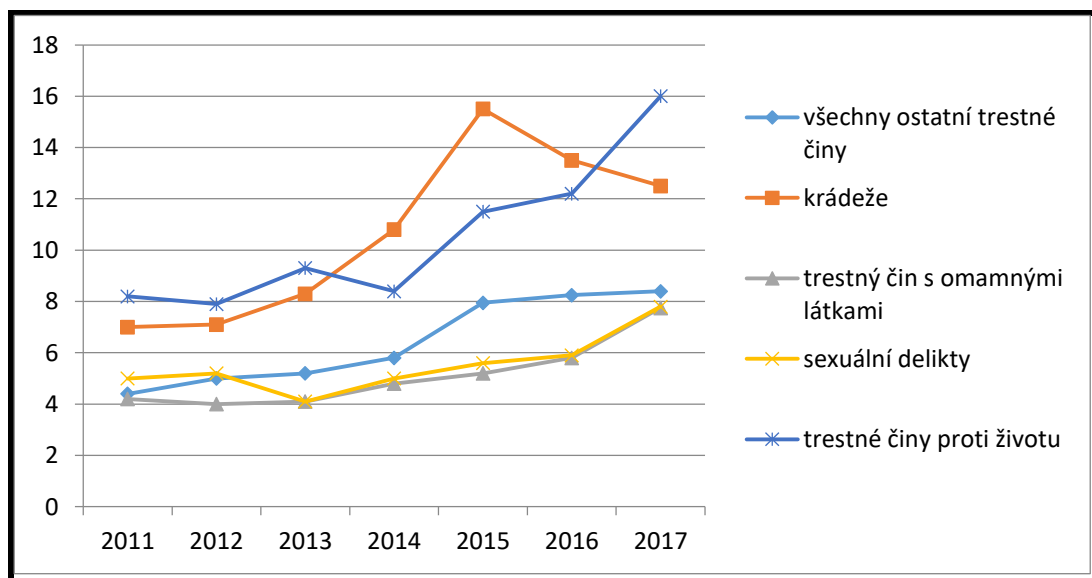
Hrozbou, která není obecně moc zmiňována, přesto souvisí s migrací, jsou nemoci ze zemí třetího světa, hlavně Střední Afriky, Nigeru apod. Díky kvalitním vstupním prohlídkám se zatím podařilo zabránit šíření virů a nemocí, které by mohly přerůst v epidemii, či pandemii. Díky nelegální migraci ale zároveň existuje možnost přenosu nakažlivých nemocí, bez toho aniž by mohly účinně zasáhnout složky spolupracující s WHO v České republice.

Celkově tak lze vyhodnotit hrozbu migrace jako zcela opodstatněnou, především s neustále přibývajícimi konflikty v okolí hranic Evropské unie, které v důsledku představují další migrační vlny, se kterými je nutné počítat. Tou další může být například migrace civilistů z Libye, která je opět zasažena občanskou válkou. Na jedné straně je armáda vedená chalífou generálem Haftarem, na druhé straně vládní jednotky, bránící především dobytí hlavního města Tripolisu.

Spolková republika Německo

Evaluaci hrozeb spojených s migrací ve Spolkové republice Německo lze spojit s výčtem hrozeb uvedených v Bílé knize, ze které bylo čerpáno do popisu hrozeb ve Spolkové republice Německo. Díky vysokému počtu migrantů, usilujících o získání azylu, je pro spolkovou zemi migrace jednou z největších hrozeb. Zpočátku hrdá pomoc vyjadřovaná především německou kancléřkou Angelou Merkelovou postupně přešla v negativní postoj vůči žadatelům o azyl.

Dle průzkumu nadace Friedricha Eberta, je důvodů hned několik. Sexuální násilí a další kriminální činnost, zahrnující i zabití, kterého se dopouštějí migranti, viz graf č. 1 níže. Neustále přicházející další migranti, i když počty nově příchozích klesají. A tak jako jinde v Evropské unii, i zde problémy s integrací. S tou má ale Spolková republika větší zkušenosti oproti České republice, zejména z dlouhodobého přijímání tureckých občanů do řad německého obyvatelstva. Tak jako v případě České republiky jsou dalšími hrozbami spojenými s migrací organizovaný zločin spojený s převaděčstvím a obchodem s lidmi a dále hrozba přenosu nemocí, které by mohly přerůst v pandemii či epidemii.

Obrázek 10 Graf počtu trestných činů spáchaných žadatelů o azyl v letech 2011 – 2017 [vlastní]

Jak vykazují statistiky BKA uvedené v každoročních zprávách s názvem Kriminalita v Německu v kontextu přistěhovalectví, příliv migrantů měl vliv hlavně na bezpečnost v okolí azylových táborů, ve městech, které poskytly ubytování či jiné zázemí. Nejčastější útoky byly z důvodu jiné víry a náhledu na dresscode. Nárůst dle grafu č. 1 zaznamenaly všechny delikty, kromě krádeží, ty mají od roku 2015 spíše klesající tendenci.

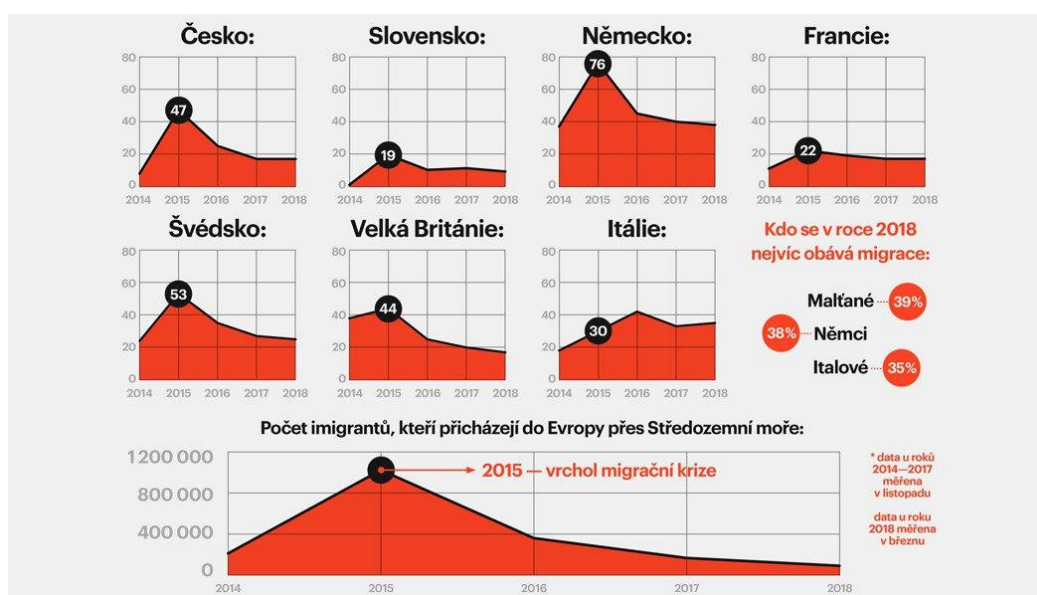
Integrace žadatelů o azyl je jednou z předních hrozeb pro společnost ve Spolkové republice Německo. I přes rozhodnutí tamní vlády o zvýšení příspěvku pro žadatele, ze současných 135 euro na 150 euro, z důvodu zvyšujících se životních nákladů, jde jen o malý posun vpřed. Spolkový úřad pro uprchlíky má dle návrhu vlády dostat větší časový prostor na posouzení přezkumu žádostí uprchlíků ze současných 3 let na 5. Díky tomu zde zůstane delší dobu větší množství nežádoucích migrantů, kteří mohou páchat déle trestné činy.

Naproti vyjádření vlády působí kontroverzně návrh spolkového ministra vnitra Horsta Seehofera, jenž by žadatele čekající na deportaci poslal do vazby a to i v případě, když budou deportační střediska plná. Deportace neúspěšných žadatelů je další hrozbou, po odmítnutí žadatele v přezkumném řízení nejsou často k nalezení, v mnoha případech jim k tomu dopomáhají skupiny verbující mezi radikalizované muslimy.

Hrozbou spojenou s migrací, je ta nelegální, jak je uvedeno výše, je především spojena s organizovaným zločinem. Skupiny věnující se těmto aktivitám využívají nejrůznější trasy k převozu migrantů do Spolkové republiky Německo. I přes kontrolní body na dálnicích spojujících Rakousko s Německem a kontroly dodávek za hranicemi s Českou republikou, se nelegální migraci daří regulovat jen mírně. Příkladem, kdy dobře zafungovala mezinárodní spolupráce, mohou být dodávky zadržené na dálnicích v České republice.

Jedním z posledních příkladů je dodávka značky Mercedes, zastavená v dubnu letošního roku na dálnici D1, ve které se za falešnou stěnou tísnilo celkem 13 lidí, z toho 3 děti. Vozidlo bylo vytipováno Cizineckou policií a v rámci spolupráce mezi Maďarskem, Slovenskem, Českou republikou a Německem došlo k zadržení vozidla. Významným partnerem díky své poloze je pro Německou stranu Česká republika, přes kterou vedou hlavní tranzitní trasy převaděčů.

Další hrozbou spojenou s migrací je ve Spolkové republice Německo nárůst extrémismu. Především z důvodu kriminálního jednání žadatelů o azyl, sílí mezi občany Spolkové republiky Německo negativní postoj vůči nim. Extremistické skupiny, které zde byly již předtím, snadno rozšiřují své řady každým dalším spáchaným činem z řad žadatelů. Organizují protestní setkání a vybízejí k nastolení pořádku bez pomoci vlády, která dle jejich názoru v tomto selhala.

Obrázek 11 Obava obyvatel členských států EU z dalších vln migrace [43]

5.3.2 Evaluace hrozeb spojených s terorismem

Česká republika

Česká republika, jak je uvedeno výše, je spíše zemí tranzitní. Proto i riziko spáchání teroristického činu je zde na minimální úrovni. Větší obavy při průzkumech mezi obyvateli jsou směřovány především k další hrozbě masové migrace a k pohybu navrátilců ze Sýrie, kteří směřují zpět do Spolkové republiky Německo. V České republice byly zaznamenány ojedinělé případy sympatizantů s IS, kteří pocházeli především z muslimské komunity.

Hrozba terorismu je v České republice spojována především s financováním takových aktivit. Hlavně v Praze jsou směnárny spojované s cizinci z třetích zemí, u kterých není možná, nebo jen obtížně dohledatelná, vlastnická struktura. Přes tyto pak proudí vyšší finanční obnosy do zemí zmítaných ozbrojenými konflikty. I přesto byly Bezpečnostní informační službou zaznamenány odchody lidí z rizikových skupin spadajících do střední Asie.

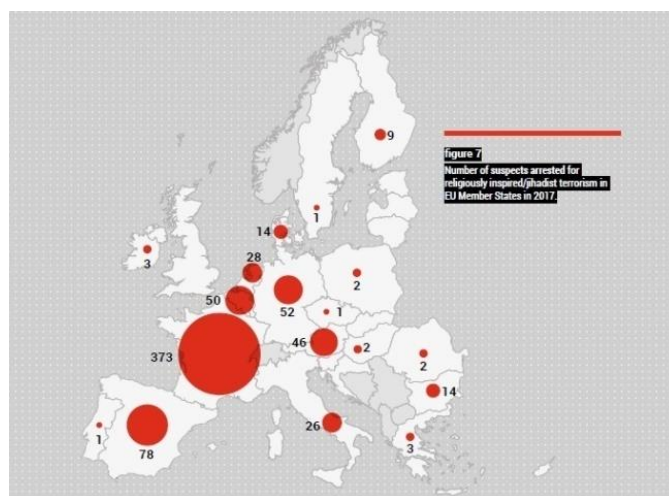
Jako nejrizikovější je dle výroční zprávy z roku 2017 komunita Maghrebanů, jejíž příslušníci se podíleli na teroristických útocích v Evropě. V České republice se do šíření islámu zapojili především pomocí budování sítí osobních a virtuálních kontaktů. Díky své špatné integraci patří mezi snadno radikalizovatelné a to nejen v České republice, ale celkově i v Evropě. Mladí muži z této komunity jsou oslovováni, aby se svěřili se svými problémy, za které pak je viněna západní civilizace. Ostatní muslimské komunity jsou svým počínáním neúspěšné, zejména z malé nebo žádné podpory již zde déle žijících příslušníků jejich komunity

Spolková republika Německo

Obava z hrozby teroristického útoku ve Spolkové republice Německo je opodstatněná. Při počtu osob, žádajících o azyl, kteří zde již jsou a osob, které žádají o návrat zpět do země, lze usuzovat, že radikalizace muslimské komunity bude stoupat a díky tomu i hrozba teroristického útoku. Po útoku na vánoční trhy v Berlíně v roce 2016, při kterém zahynulo 12 osob, mezi nimi i jedna žena České národnosti, panuje obava z dalších útoků na veřejně dostupných místech.

Zatím posledním případem byl pokus o vykolejení mezinárodního rychlíku u města Allersberg, kde byl namontovány dřevěné klíny na kolejích. Na místě se také našly grafity psané arabským písmem. A také prosincový pokus o vykolejení vlaků pomocí poškození trakčního vedení, který včas odhalili zaměstnanci drah. Z obou útoků je viněn muž Irácké národnosti zadrženým v Rakousku, spolu s dalším mužem a ženou, kteří byli zadrženi v dubnu letošního roku v Praze na LVHP.

Obava obyvatel z teroristického útoku neslábne ani po oznámení o zadržení a internaci občanů žádajících o návrat do Spolkové republiky Německo v detenčních zařízeních v Sýrii a Iráku. Jejich žádosti budou posuzovány Spolkovou policií a Spolkovými zpravodajskými službami společně s vládou.

Obrázek 12 Statistika zatčených za inspiraci džihádistickým terorismem v EU pro rok 2017[49]

5.4 Posouzení rizik pomocí Matice rizik

S využitím Matice rizik se pokusíme vyhodnotit pravděpodobnost a následky teroristického útoku a vliv migrace na bezpečnostní prostředí a to díky evaluaci hrozeb popsaných výše.

Rizikem, které hodnotíme dle hypotéz je:

1. České republice hrozí teroristický útok (chemický, biologický, osamocených vlků či vlčích smeček)
2. Předpokládám, že hrozí další vlna masové migrace (s tím spojené riziko příchodu sympatizantů s teroristickými skupinami)

Dle předem daných kritérií subjektivně hodnotíme pravděpodobnost, že se jedna ze situací nastane a k ní přiřadíme pomocí dopadů, jaké následky by měla na obyvatelstvo. Výsledkem pak bude součin těchto kritérií dle výpočtu níže.

pravděpodobnost (P)

1	Málo pravděpodobné	Existuje téměř jen teoretická možnost.
2	Pravděpodobné	Je to možné, ojedinělý výskyt.
3	Velmi pravděpodobné	Častý výskyt.

Tabulka 5 Kritéria pravděpodobnosti

následky (N)

1	Nízké	Malý lokální dopad na životy a zdraví osob, majetek, životní prostředí.
2	Významné	Větší dopad na životy a zdraví osob, majetek, životní prostředí regionálního charakteru.
3	Katastrofické	Velmi rozsáhlé dopady na životy a zdraví osob, majetek, životní prostředí nebo ekonomickou či společenskou stabilitu celostátního významu.

Tabulka 6 Kritéria následků

Pro každý typ nebezpečí se stanovuje riziko (R) dle vztahu $R = P \times N$.

Výsledky analýzy budou sumarizovány v tabulce ve formě číselného a barevného vyjádření podle této matice rizik.

vysoké riziko

P ↑	3	6	9
	2	4	6
	1	2	3
	nízké riziko	→	N

Tabulka 7 Matice rizik [vlastní]

5.4.1 Riziko teroristického činu v České republice pomocí chemických zbraní.

Díky dostupnosti jednotlivých chemických toxických látek, lze i přes omezení jejich výroby a přísným pravidlům manipulace s nimi předpokládat, že takové látky jsou snadno dostupné a jejich získání je levné. Ničivá síla, díky jejich složení může mít katastrofální následky. Ne vždy musí jít o látky použité k přímému útoku, jako například hnutím Óm Šinrikjó v Tokijském metru v roce 1995.

Velmi snadnou možností je otrava vodních zdrojů, hospodářské plodiny a polní kultury, a tím i živočišné zdroje potravin. Takové možnosti byly zkoumány již během druhé světové války. Jejich účinnost závisí dle skutečností zjištěných při tvorbě teoretické části na použitém množství, způsobu použití, bráně vstupu do organismu a jejich vlastnostech. Jako takový představuje chemický terorismus významnou hrozbu při použití v místech měkkých cílů.

Díky snadnosti použití lze chemický terorismus hodnotit jako velmi pravděpodobný s hodnotou 3 s velmi rozsáhlými dopady na životy a zdraví osob, majetek, životní prostředí nebo ekonomickou či společenskou stabilitu celostátního významu. Použití těchto látek by mělo katastrofické následky s hodnotou 3.

Do vzorce $R = P \times N$ lze dosadit dané hodnoty $3 \times 3 = 9$

Dle vzorce uvedeného výše vychází riziko takové hrozby na hodnotu 9, tedy jako vysoké riziko. Tuto hodnotu uvedeme v závěrečné tabulce analýzy pomocí matice rizik.

5.4.2 Riziko teroristického činu v České republice pomocí biologických zbraní.

Bojové biologické prostředky zahrnujeme mezi zbraně hromadného zabíjení, ty jako takové jsou již přes tři desítky let zakázány mezinárodní úmluvou, a to jak jejich použití, výroba, tak i hromadění a vývoj. Účinnou složkou jsou živé patogenní mikroorganismy, jejich účinek lze při neustále dokonalejších metodám vývoje zvýšit, ale jejich bojové nasazení může mít neodhadnutelné následky. Do analýzy rizik byly zahrnuty z důvodu snadného zneužití k teroristickému útoku.

Biologické látky lze zneužít při teroristickém útoku k otravě obyvatel, vyvolání jejich onemocnění, k otravě zvířat i rostlin, diverzním způsobem, který je nejsnazším způsobem použití. Co do způsobu přenosu, lze využít tlumené exploze, postřiku aerosolu, kontaminaci potravin, pitné vody, otravu vzduchu v uzavřených prostorech nebo vypuštěním vektoru.

Díky možnostem dostupnosti biologických agens, lze biologický terorismus hodnotit jako pravděpodobný, s hodnotou 2 s větším dopadem na životy a zdraví osob, majetek, životní prostředí regionálního charakteru a z toho plynoucími významnými následky s hodnotou 2.

Do vzorce $R = P \times N$ lze dosadit dané hodnoty $2 \times 2 = 4$

Dle vzorce uvedeného výše vychází riziko takové hrozby na hodnotu 4, tedy jako střední riziko. Tuto hodnotu uvedeme v závěrečné tabulce analýzy pomocí matice rizik.

5.4.3 Riziko teroristického činu v České republice osamoceným vlkem, vlčí smečkou.

Obě výše uvedené možnosti by se neobešly bez osob, plánujících samotný útok. Aktuálním trendem sympatizantů s teroristickými skupinami, zejména na území Evropské unie, jsou útoky podniknuté jednotlivci, tzv. osamocenými vlky. Ke svému útoku nevyužívají výše uvedené látky, ale výbušné systémy, ruční palné zbraně, ale i dopravní prostředky, které použijí k co největšímu usmrcení civilních obyvatel během útoku.

Dle zpráv zpravodajských služeb z roku 2016 a 2017 jsou tito osamělí extremističtí jedinci novou tvářou terorismu. Boj proti nim je prakticky nemožný a jejich útoky lze jen obtížně predikovat. Díky nárůstu takových útoků hlavně v západní Evropě, zahrnující i Spolkovou republiku Německo lze pravděpodobnost takového útoku stanovit jako velmi pravděpodobnou. Po územní porážce Islámského státu v Sýrii a Iráku, lze předpokládat rozšíření vycvičených džihádistů společně s ostatními žadateli o azyl do Evropy a tím i riziko vyššího počtu teroristických útoků.

Pravděpodobnost takového útoku jednotlivcem, nebo organizovanou skupinou jsme si stanovili na velmi pravděpodobnou s hodnotou 3 a díky neočekávanosti takového útoku s velmi rozsáhlými dopady na životy a zdraví osob, majetek, životní prostředí nebo ekonomickou či společenskou stabilitu celostátního významu a tedy hodnotou 3.

Do vzorce $R = P \times N$ lze dosadit dané hodnoty $3 \times 3 = 9$

Dle vzorce uvedeného výše vychází riziko takové hrozby na hodnotu 9, tedy jako vysoké riziko. Tuto hodnotu uvedeme v závěrečné tabulce analýzy pomocí Matice rizik.

5.4.4 Hrozba dalších vln masové migrace (s tím spojené riziko příchodu sympatizantů s teroristickými skupinami)

Ačkoliv vlny masové migrace již odezněly, jejich možný návrat lze předpokládat. Díky nestabilní politické situaci na Blízkém a středním východě a v oblasti Severní Afriky, je vysoce pravděpodobné, že se v horizontu 5 let masová migrace bude opakovat. Díky programům Evropské unie na přerozdělování žadatelů o azyl a programům umožňujícím návrat žadatelů o azyl, lze usuzovat, že dopady nebudou takové jako mezi lety 2014 – 2018.

Jedním z aktuálních konfliktů, díky kterým by mohlo dojít k migraci většího počtu civilního obyvatelstva je momentálně konflikt v Libyi, kde se snaží převzít moc Chalífa Belqasim Haftar, prorusky orientovaný generál. Dal si za úkol dobýt zpět Tripolis a sesadit západním světem podporovanou a uznávanou Vládu národní dohody.

Islámský stát a další teroristické skupiny z Blízkého a Středního východu o sobě také dávají vědět. Takovým upozorněním na další vypuknutí konfliktu je vystoupení vůdce Islámského státu abú Bakr – Bagdádího, který sliboval pomstu za útoky proti svým muslimským bratrům. Ty by pak mohly přerůst v další ozbrojený konflikt a vytvořit tak další vlny masové migrace.

Na straně druhé je zde pozice České republiky jako především tranzitní země pro žadatele o azyl, jejich počet zde, je minimální a například oproti Spolkové republice Německo není hrozbou a tím pádem nepředstavuje riziko usídlení džihádistů v České republice. Při nedávné výzvě předsedy Pražské muslimské obce, po útocích na muslimy z Nového Zélandu ve městě Christchurch, aby se co nejrychleji ozbrojili, byl patrný postoj zbylých muslimských obcí, prezentovaný Ústředím muslimských obcí, který není tak radikální.

Pravděpodobnost hrozby dalších vln masové migrace a s ním spojené riziko příchodu sympatizantů s teroristickými skupinami je na střední úrovni, tedy hodnotou 2, s malým lokálním dopadem na životy a zdraví osob, majetek, životní prostředí, díky migrační politice Evropské unie a jednotlivých států, tedy s hodnotou 2.

Do vzorce $R = P \times N$ lze dosadit dané hodnoty $2 \times 2 = 4$

Dle vzorce uvedeného výše vychází hrozba další masové migrace a s ní spojené riziko příchodu sympatizantů s teroristickými skupinami na hodnotu 4, tedy jako střední. Tuto hodnotu uvedeme v závěrečné tabulce analýzy pomocí matice rizik.

Riziko teroristického činu v České republice pomocí chemických zbraní	9
Riziko teroristického činu v České republice pomocí biologických zbraní	4
Riziko teroristického činu v České republice osamoceným vlkem, vlčí smečkou	9
Hrozba dalších vln masové migrace (s tím spojené riziko příchodu sympatizantů s teroristickými skupinami)	4

Tabulka 8 Vyhodnocení rizik dle Matice rizik [vlastní]

Dle dostupných informací o možnostech získání jednotlivých látek potřebných k výrobě chemické, biologické látky, využitelné k teroristickému útoku, lze odvodit vyšší pravděpodobnost útoku chemickou látkou v místech měkkých cílů. Následky by byly katastrofické, dle zvoleného místa i v případě použití biologických agens.

Stejných hodnot dosáhla i analýza hrozby útoku tzv. osamoceným vlkem. Z útoků provedených v letech 2014 – 2018 lze odvodit vzrůstající tendenci takto plánovaných útoků, ať už jednotlivcem, nebo vlčí smečkou. V druhém případě útočí skupina na několika místech ve stejný čas, aby byla síla útoku ničivější. Díky možnosti pravděpodobného výskytu a možných následků vyšlo v analýze pomocí Matice rizik vysoké riziko u takového způsobu útoku.

Poslední analyzovanou hrozbou byla hrozba dalších vln masové migrace a s ní spojený příchod džihádistů, kteří se vydávají za běžné žadatele o azyl, utíkající před boji na Blízkém a Středním východě. Pro Českou republiku nepředstavuje masová migrace výraznou hrobu, nicméně lze ji v následujících letech předpokládat. Potenciálně vyšší hrozbou mohou být cizí státní příslušníci, kteří zde již žijí, pracují a podnikají. Ti mohou do České republiky pozvat své rodinné příslušníky, aniž by tito museli žádat o azyl. Jejich počty jsou jen zřídka evidovány.

5.5 SWOT analýza vnějšího bezpečnostního prostředí

Vnější bezpečnostní prostředí ovlivňuje bezpečnostní prostředí České republiky jako jednoho ze zúčastněných států v rámci Evropské unie, ale i jako stát spolupodílející se na řešení ozbrojených konfliktů v rámci NATO. Účast v těchto konfliktech si již bohužel vyžádala několik životů vojáků Armády České republiky.

I nadále je však potřeba pokračovat v potírání násilí na civilním obyvatelstvu, které by mělo za následek další masové migrace a příliv osob, které se mohly v minulosti podílet na nelegální činnosti a páchání násilí.

Dobrym předpokladem pro včasnější predikci a rychlejší reakci po nastalém násilí, jako je teroristický čin, je velice důležitá spolupráce tajných služeb a policejních orgánů na mezinárodní úrovni. Tyto se řídí především legislativním rámcem jednotlivých států, který je postupně sladován na celoevropské úrovni.

Svoji polohou a smýšlením islámské komunity u nás, má Česká republika význam jakési tranzitní země, čemuž nasvědčuje nedávné zatčení muže a ženy na LVHP, kteří jsou obviněni z napomáhání teroristickému činu dalšího občana Syrské národnosti.

Mezi slabé stránky vnějšího bezpečnostního prostředí lze zařadit především ztíženou kontrolu migrantů při vstupu na území Evropské unie, a to hlavně od roku 2014 a v době nejvyššího přílivu migrantů v roce 2015. K této slabé stránce lze přidat i otevřenost hranic Evropské unie. Hlavně středomořská cesta je obtížně uhlídatelná a nelegální migranti se na různých lodích dostávají až k pobřeží jednotlivých členských států Evropské unie, např. Itálie nebo na Maltu.

Další slabou stránkou je bezesporu bezpečnostní situace na Blízkém a Středním východě. Po územním ukončení vlády Islámského státu na území Iráku a Sýrie, se jeho hlavní aktivity přesunuly do virtuálního prostředí, kde i nadále verbuje

a organizuje další teroristické útoky. Jedním z příkladů je nedávný útok na Sri Lance a vystoupení duchovního vůdce Islámského státu abú Bakr Bagdádího na videozáznamu zveřejněném propagandistickou agenturou Islámského státu Al-Furkán.

Díky velkému počtu žadatelů o azyl, zejména ve Spolkové republice Německo, zvýšil se i počet útoků těchto osob na původní obyvatelstvo. Téměř na denním pořádku jsou ozbrojené útoky na ženy, či jejich obtěžování na veřejnosti, tím sílí i negativní nálada ve společnosti, která svůj zprvu pozitivní postoj k migrantům mění. V tomto počínání je podporují někteří z radikálních politiků v Evropské unii, jako příklad lze uvést Marie Le Pen nebo ve Spolkové republice Německo vzniklá AfD, známá svým negativním postojem k migraci jako takové, proto je i tato slabá stránka zahrnuta do analýzy vnější bezpečnosti.

SWOT analýza		
Výhody	Silné stránky	Příležitosti
	Legislativní rámec	Společná mezinárodní legislativa
	Mezinárodní spolupráce	Vyšší motivace pro odbornou veřejnost
	Spolupráce tajných služeb	Možnost rychlejší predikce možných hrozeb
	Společná bezpečnostní politika	Zlepšení pozice EU při vyjednávání dohod
	Poloha České republiky v Evropě	Využití polohy země vůči okolním státům
Nedostatky	Slabé stránky	Hrozby
	Volný pohyb nelegálních migrantů v rámci EU	Možnost teroristického útoku v rámci EU
	Otevřenost hranic EU ve středomoří a na Balkáně	Možnost dalšího přílivu nelegálních migrantů
	Nestálá situace na Blízkém a Středním východě	Hrozba dalších vln masové migrace
	Nárůst radikalizace obyvatel některých států v rámci EU	Vyšší podíl radikálně smýšlejících politiků v rámci EU
	Nedostatečná evidence migrantů v počátku masové migrace	Těžší kontrola pohybu ne nebo špatně zaevidovaných migrantů v rámci EU

Tabulka 9 SWOT analýza vnějšího prostředí [vlastní]

faktory	váha	hodnocení	celkem
silné stránky			
Legislativní rámec	0,1	2	0,2
Mezinárodní spolupráce	0,35	4	1,4
Spolupráce tajných služeb	0,25	4	1
Společná bezpečnostní politika	0,2	3	0,6
Poloha České republiky v Evropě	0,1	3	0,3
		celkem	3,5
slabé stránky			
Volný pohyb nelegálních migrantů v rámci EU	0,25	3	0,75
Otevřenost hranic EU ve středomoří	0,2	2	0,4
Nestálá situace na Blízkém a Středním východě	0,3	4	1,2
Nárůst radikalizace obyvatel některých států v rámci EU	0,15	2	0,3
Nízká možnost bezpečnostních kontrol	0,1	2	0,2
		celkem	2,85

Tabulka 10 Hodnocení silných a slabých stránek vnějšího prostředí [vlastní]

Silné stránky dosáhly čísla 3,5 a slabé stránky 2,85. Rozdíl mezi silnými a slabými stránkami je 0,65 ve prospěch silných stránek.

Silnou stránkou s nejvyšší hodnotou je mezinárodní spolupráce, hodnocena byla stejně jako spolupráce mezi tajnými službami, ale s vyšším váhovým koeficientem.

Mezi slabými stránkami vynikla nestálá situace na Blízkém a Středím východě, díky které lze očekávat další nárůst migrantů, žádajících o azyl v Evropské unii.

Momentálně v oblasti Libye sílí boje mezi vládními jednotkami a jednotkami generála Haftara. Ten dle svých slov chce dobýt zpět hlavní město pro svůj národ a osvobodit jej z područí vlády podporované Západem. V souvislosti s tím, lze v brzké budoucnosti očekávat změny v hodnocení jednotlivých slabých stránek ve SWOT analýze vnějšího prostředí.

faktory	váha	hodnocení	celkem
příležitosti			
Společná mezinárodní legislativa	0,2	2	0,4
Vyšší motivace pro odbornou veřejnost	0,15	2	0,3
Možnost rychlejší predikce možných hrozeb	0,3	4	1,2
Zlepšení pozice EU při vyjednávání dohod	0,15	3	0,45
Využití polohy země vůči okolním státům	0,2	2	0,4
		celkem	2,75
hrozby			
Možnost teroristického útoku v rámci EU	0,3	4	1,2
Možnost dalšího přílivu nelegálních migrantů	0,15	4	0,6
Hrozba dalších vln masové migrace	0,15	2	0,3
Vyšší podíl radikálně smýšlejících politiků v rámci EU	0,2	3	0,6
Těžší kontrola pohybu ne nebo špatně zaevidovaných migrantů v rámci EU	0,2	2	0,4
		celkem	3,1

Tabulka 11 Hodnocení příležitostí a hrozeb vnějšího prostředí [vlastní]

Příležitosti dosáhly čísla 2,75 a hrozby 3,1. V tomto případě díky vyšším číslům hodnocení, převažují hrozby nad příležitostmi.

Nejsilnější příležitostí je možnost rychlejší predikce možných hrozeb, díky které by mohlo být zabráněno vysokým ztrátám na životech a na majetku. Jedním z příkladů, kde nezafungovala spolupráce a včasné varování před hrozícím útokem je teroristický útok na Srí Lance. V tomto případě je nutné dodat, že nezafungovala spolupráce mezi prezidentem a premiérem výše zmíněné země, díky jejich osobnímu sporu.

Mezi hrozbami se jako nejvyšší dle výsledné hodnoty ukázala možnost dalšího teroristického útoku v Evropě. To je zapříčiněno především možností útoku osamělými vlky, většinou zradikalizovaní příznivci IS, kteří by se mohli vrátit mezi ostatními žadateli o azyl do svých domovských zemí.

Doporučené opatření:

1. Nadále prohlubovat spolupráci na mezinárodní úrovni
2. Rychleji sjednotit legislativu členských států v oblasti migrace
3. Zajistit rychlejší způsob vyrozumění obyvatel při vzniku MU jakou je teroristický čin
4. Prohloubit spolupráci tajných služeb a zvýšit frekvenci společných cvičení proti hrozbám terorismu a nelegální migrace
5. Nadále klást důraz na společnou bezpečnostní politiku na úrovni mezinárodních jednání.
6. Zvýšit kontrolní mechanismy v oblasti kybernetické bezpečnosti a tím zlepšit odhalování nelegálních činností teroristických skupin a jejich stoupenců

5.6 SWOT analýza vnitřního bezpečnostního prostředí

SWOT analýza vnitřního bezpečnostního prostředí je co se týče silných stránek a z nich plynoucích příležitostí zaměřena zejména na připravenost obyvatelstva a složek IZS, dále na politickou reprezentaci a účast v mezinárodních uskupeních.

Mezi slabými stránkami a z nich plynoucími hrozbami pro vnitřní bezpečnostní prostředí je zejména neznalost postupů po teroristickém činu a dále neznalost mezinárodní bezpečnostní situace. V návaznosti na tyto slabé stránky je zde i radikalizace politiky, zejména stranami jako SPD či dalšími stranami. Tato skutečnost pramení z ovlivnitelnosti obyvatelstva z médií, která ne vždy informují o všem dění na domácí i mezinárodní bezpečnostní scéně a tím ovlivňují i smýšlení domácího obyvatelstva.

Poslední slabou stránkou je nízká odbornost politické reprezentace, která je dána spíše nižší mírou odbornosti jednotlivých politiků. Proto lze tuto skutečnost zahrnout do slabých stránek SWOT analýzy vnitřního prostředí.

SWOT analýza		
Výhody	Silné stránky	Příležitosti
	Vysoká připravenost složek IZS na teroristický útok	Možnost školení v zahraničí
	Vysoká informovanost obyvatel v případě MU	Zajištění dostupnosti informací obyvatelstvu
	Spolupráce v rámci Visegrádské čtyřky	Další rozvoj vztahů v rámci této skupiny
	Umírněnost islámské komunity v České republice	Možnost dalšího vzdělávání se v islámské kultuře
	Účast v mezinárodních uskupeních	Možnost poskytnutí pomoci v nejkratší možné době
Nedostatky	Slabé stránky	Hrozby
	Neznalost postupů pro obyvatelstvo po MU	Vyšší ztráty na životech civilního obyvatelstva
	Málo nebo žádné informace o bezpečnostní situaci	Nepřipravenost na možný útok
	Možnost radikalizace stranami v politice	Nárůst negativního postoje k žadatelům o azyl
	Snadná ovlivnitelnost obyvatelstva z médií	Vyšší počet ozbrojených konfliktů při demonstracích
	Nízké vzdělání politiků v mezinárodní politice	Nepochopení možných hrozeb a jejich podcenění

Tabulka 12 SWOT analýza vnitřního prostředí [vlastní]

faktory	váha	hodnocení	celkem
silné stránky			
Vysoká připravenost složek IZS na teroristický útok	0,3	4	1,2
Vysoká informovanost obyvatel v případě MU	0,2	2	0,4
Spolupráce v rámci Visegrádské čtyřky	0,15	3	0,45
Umírněnost islámské komunity v České republice	0,2	3	0,6
Účast v mezinárodních uskupeních	0,15	4	0,6
		celkem	3,25
slabé stránky			
Neznalost postupů pro obyvatelstvo po MU	0,2	3	0,6
Málo nebo žádné informace o bezpečnostní situaci	0,35	3	1,05
Možnost radikalizace stranami v politice	0,25	4	1
Snadná ovlivnitelnost obyvatelstva z médií	0,15	4	0,6
Nízké vzdělání politiků v mezinárodní politice	0,05	2	0,1
		celkem	3,35

Tabulka 13 Hodnocení silných a slabých stránek vnitřního prostředí [vlastní]

Silné stránky vnitřního bezpečnostního prostředí dosáhly čísla 3,25, slabé stránky čísla 3,35. Rozdíl mezi silnými a slabými stránkami je pouze 0,1.

Mezi silnými stránkami vynikla zejména vysoká připravenost složek IZS na teroristický útok. Své dovednosti a znalosti složky IZS prohlubují zejména v pravidelných cvičeních, školeních a přednáškách.

Mezi slabými stránkami o 0,05 bodu vynikla malá nebo žádná informovanost o bezpečnostní situaci a to zejména té mezinárodní. Obyvatelstvo se soustředí na informace v hlavních zpravodajských relacích a není tím nuceno dohledávat si relevantní a nezavádějící informace samo.

Za zmínku stojí radikalizace obyvatelstva politiky, jednou z nejviditelnějších je strana SPD, inklinující k nenávistným komentářům a vyhrocující tak domácí bezpečnostní situaci. Na jedné z jejich ohlášených demonstrací došlo k projevení sympatií s nacismem a nošením nacistických symbolů na veřejnosti.

faktory	váha	hodnocení	celkem
příležitosti			
Možnost školení v zahraničí	0,2	1	0,2
Zajištění dostupnosti informací obyvatelstvu	0,2	3	0,6
Další rozvoj vztahů v rámci této skupiny	0,1	2	0,2
Možnost dalšího vzdělávání se v islámské kultuře	0,2	3	0,6
Možnost poskytnutí pomoci v nejkratší možné době	0,3	4	1,2
		celkem	2,8
hrozby			
Vyšší ztráty na životech civilního obyvatelstva	0,3	4	1,2
Nepřipravenost na možný útok	0,25	3	0,75
Nárůst negativního postoje k žadatelům o azyl	0,25	2	0,5
Vyšší počet ozbrojených konfliktů při demonstracích	0,1	2	0,2
Nepochopení možných hrozeb a jejich podcenění	0,1	3	0,3
		celkem	2,95

Tabulka 14 Hodnocení příležitostí a hrozeb vnitřního prostředí [vlastní]

Příležitosti dosáhly hodnoty 2,8 a hrozby hodnoty 2,95. Hrozby tak mají vyšší hodnotu o 0,15 bodu.

Mezi příležitostmi vynikla možnost pomoci v co nejkratší možné době a to nejen humanitární, ale i té vojenské, kterou lze předcházet vysokým ztrátám na životech, případnému rozšíření konfliktu na větší území a tím i dalším vlnám migrantů do Evropy.

Mezi hrozbami vynikla především hrozba vyšších ztrát na životech civilního obyvatelstva, což se jeví jako zcela logické. Ke svým útokům teroristé využívají zejména měkké cíle, jako jsou veřejné instituce, školy. Oblasti s vysokou hustotou pohybu osob jako například kancelářské komplexy nebo budovy škol a dalších institucí. Propaganda jejich činů pak slouží dále jako propaganda pro případné zájemce o vstup do řad radikálních bojovníků.

Doporučené opatření:

1. I nadále rozvíjet spolupráci na mezinárodní úrovni v oblasti vzájemného školení se a nacvičování postupů při teroristickém útoku
2. Rozšířit možnosti varování obyvatelstva v případě vzniku mimořádné události
3. Nadále udržovat spolupráci ve skupině Visegrádské čtyřky na současné úrovni nebo vyšší
4. Zvážit zavedení cvičení na školách (co dělat v případě že...)
5. Podporovat sbližování odlišných kultur a náboženství

6 DISKUZE

Migrační vlny pomalu polevují, s nimi pomalu klesá i negativní nálada ve společnosti. To však neznamená, že by se nad tímto problémem mělo přestat debatovat a řešit možnost že znova nastane. Bezpečnostní situace ve světě napovídá, že další vlny migrace lze očekávat, v rámci změn klimatu, díky dalším ozbrojeným konfliktům, díky možné radikalizaci společnosti ať už na straně muslimské komunity, která je čím dál častější, nebo na straně starousedlíků.

V diplomové práci jsme se zaměřili na to, jaký vliv mají změny v bezpečnostním prostředí ve světě na bezpečnostní prostředí v České republice. Práce je zaměřena zejména na vývoj bezpečnostní situace na Blízkém východě a na dopady, které měly a mají konflikty, které se zde odehrávají. Praktická část je dále rozdělena na dvě části, v první jsme si popsali bezpečnostní hrozby v České republice a ve Spolkové republice Německo. Hlavním zaměřením diplomové práce byl výzkum vlivu migrace a terorismu na obyvatele České republiky a Spolkové republiky Německo.

První část je tvořena popisem hrozeb a jejich evaluací. V případě České republiky bylo čerpáno hlavně z Bezpečnostní strategie České republiky z roku 2015, ale i dalších dokumentů, jako například Bílá kniha o obraně a Obranné strategie z roku 2017, které byly vydány z důvodu vývoje bezpečnostních hrozeb. V případě Spolkové republiky Německo byl popis hrozeb čerpán z Bílé knihy, vydané spolkovou vládou v roce 2016. V obou případech jde o širší popis hrozeb spojených s migrací a terorismem, ale i dalších, spojených s hlavním tématem.

Dále je mezi hrozby počítán organizovaný zločin a jeho prorůstání do státního aparátu a také spojení s migrací, popřípadě s terorismem. Vliv mezinárodní migrace na šíření nemocí, které by mohlo propuknout v epidemii nebo pandemii.

Hrozba nárůstu extremismu a s ním spojené konflikty na domácí scéně, jak v České republice, tak ve Spolkové republice Německo.

Evaluace hrozeb následující po jejich popisu ukázala na hrozby, které jsou spojovány s migrací a také na možný vývoj do budoucna. Čerpáno bylo hlavně ze statistik Českého statistického úřadu, Spolkového statistického úřadu, organizací Eurostat, Europol a policejních statistik obou zemí. Dle dostupných databází a statistik výše uvedených organizací v České republice, díky menšímu, takřka mizivému počtu žadatelů o azyl v porovnání se Spolkovou republikou Německo nedochází k žádným konfliktům s místními občany. Obecně obyvatelé České republiky zastávají názor, že by se necítili ohroženi ani další případnou masivní vlnou migrace. Obava z teroristického útoku zde ovšem panuje, především z volného pohybu občanů Evropské unie mezi členskými státy.

Jednou z největších hrozeb je integrace příchozích žadatelů o azyl. I přes jejich klesající počet, stala se integrace velkým tématem a to nejen v České republice. Na vině tomu jsou obě strany. Jak jsme si uvedli v evaluaci hrozeb, ze strany tázaných obyvatel České republiky Českým statistickým úřadem, jde především o nízké povědomí v oblasti islámského náboženství, kultury a s tím spojeného způsobu života. V případě žadatelů o azyl jde spíše o prosazování jejich zvyků a kulturních tradic.

Jak bylo zjištěno z dostupných databází a výročních zpráv, organizovaný zločin spojený s migrací je především doménou muslimské komunity, která zde navazuje kontakty na osoby, pohybující se v převaděčství a rozšiřuje síť svých kontaktů z této oblasti. Taktéž napomáhá tranzitu nežádoucích osob přes naše území. Situace v oblasti nelegální migrace je dle statistik Ministerstva stabilizovaná, i když se počet zadržených migrantů v loňském roce oproti roku 2017 mírně zvýšil.

Evaluace hrozeb byla věnována i další hrozbě spojené s migrací a tou je riziko přenosu nakažlivé nemoci. Zpočátku laxní kontroly na vstupních místech do Evropské unie a vysoký počet vstupu mimo kontrolní body se rychle podařilo eliminovat. Tím se podařilo zabránit i šíření různých virových onemocnění a nálezů, zejména od žadatelů z Afrického kontinentu, kteří se do Evropy dostávají námořní trasou přes Maltu nebo Itálii. I tak jde o jedno z největších rizik pro Českou republiku, díky otevřeným hranicím Evropské unie mezi členskými státy.

Evaluace hrozeb uvedených v Bílé knize Spolkové republiky Německo se týkala stejných hrozeb jako v případě České republiky. Nelegální migrace však sousední zemi zasáhla několikanásobně více a díky tomu je také několikanásobně větší hrozbou, se kterou se Spolková země Německo vyrovnává velice pomalu.

Z oficiálních zpráv Spolkového statistického úřadu, a Spolkové kriminální policie, po příchodu hlavní vlny žadatelů o azyl se zvýšily statistiky spáchaných trestných činů, na kterých se žadatelé podíleli nebo kvůli nim byli vyšetřováni. Jediný statistický údaj, který klesl, byly krádeže. Od roku 2014 začala stoupat hlavně kriminální činnost týkající se sexuálního násilí a přečinů proti životu. Z původního průměru 8 trestných činů proti životu v roce 2014 se podíl zvedl na 16 v roce 2017, což činí dvojnásobek. V oblasti sexuálního násilí došlo k nárůstu trestných činů, jež v roce 2014 činili 4 za rok na celkem 8 trestných činů se sexuálním podtextem v roce 2017. I zde jde o dvojnásobný počet.

Z evaluace hrozeb ve Spolkové republice Německo dále vyplynulo, že vysoce riziková se jeví také integrace nových žadatelů o azyl. Řada z nich se ve Spolkové zemi spojila s rodinami, které zde již žily, a díky tomu jim byl azyl udělen. Na druhou stranu je zde stále vysoké množství žadatelů o azyl, kteří čekají na přezkumná řízení, na které mají po odmítnutí azylu právo dle mezinárodních dohod.

V současnosti má Spolkový úřad pro uprchlíky na jejich vyřízení 3 roky. Dle zpráv z oficiálních zdrojů uvažuje Německá vláda o prodloužení této lhůty a to až na 5 let. Z tohoto důvodu lze odvodit vyšší míru radikalizace čekatelů na azyl z řad radikálních islamistů, operujících po celé spolkové zemi. Hlavním důvodem, proč podléhají radikalizaci zejména mladí muži, je smyšlené tvrzení, že za jejich problémy může západní civilizace a tím i Spolková republika Německo. Integraci žadatelů o azyl se chystá Německá vláda podpořit i zvýšením sociálního příspěvku ze současných 135 euro na 150, díky tomu by měli žadatelé mít více peněz třeba na jazykové kurzy, které by jim pomohly v integraci.

Vysoký počet žadatelů o azyl, jejichž počty neustále přibývají, i když ne tak vysokým tempem změnil náladu a vnímání německé společnosti. Dle zprávy TE – SAT se dalších vln masové migrace se společně s Itálií a Maltou obávají nejvíce právě občané Spolkové republiky Německo. Ze 74 % v roce 2015 klesl statistický údaj na 35% v současnosti. Což je druhý nejvyšší počet ihned po obyvatelích Malty.

Společná evaluace hrozby terorismu, spojené s migrací byla věnována závěrečná část hodnocení hrozeb. Jak je uvedeno výše, Česká republika je dle zpráv Bezpečnostní informační služby především tranzitní zemí a také zemí, odkud jsou posílány vysoké finanční částky na Blízký východ. Nelze však vyčíst co se s nimi dále děje a k jakým účelům byly použity. Problémem spojeným s migrací a hrozbou terorismu jsou vybrané muslimské komunity, které jsou dlouhodobě sledovány BIS. Jde především o Maghrebany, kteří jsou uzavřeni ve své komunitě. Dobrou zprávou je postoj muslimské obce v České republice, která se od jakýchkoliv aktivit v této oblasti distancuje a odmítá jakékoliv pokusy o radikalizaci muslimů v ČR.

Hrozba terorismu ve Spolkové republice Německo je díky vysokému počtu muslimské komunity zcela opodstatněná. Jen v loňském roce proběhly dva útoky na Německé dráhy, jen díky náhodě v prvním případě a včasnému odhalení v druhém nedošlo k úmrtí přepravovaných osob. Znamějšší je však útok na Vánoční trhy v Berlíně, v roce 2016, kdy občan Tuniské národnosti Amis Amri zastřelil polského řidiče kamionu, který následně použil k útoku na civilisty na zmíněných trzích.

Díky výše uvedené možnosti časově delšího setrvání neúspěšných žadatelů o azyl existuje možnost jejich radikalizace, jak je uvedeno v evaluaci hrozby integrace žadatelů. Tím vzrůstá také možnost dalších teroristických útoků.

Výsledků evaluace hrozeb bylo využito při hodnocení hrozby teroristického útoku v České republice a hrozbě další masové migrace pomocí Matice rizik.

První zkoumanou oblastí byl teroristický útok pomocí chemických látek. Do matice rizik byly dosazeny hodnoty pravděpodobnosti a následků takového útoku. Pravděpodobnost takového útoku byla hodnocena hlavně možností sehnání chemických látek a možnosti jejich rozptýlení. Následky byly posuzovány dle důsledků, jaké by měl takový útok na civilní obyvatelstvo, majetek atd. Z výpočtu dosazených hodnot vzešel výsledek, že se možnost útoku chemickou látkou je vysoce pravděpodobný s velmi rozsáhlými dopady na životy a zdraví osob, majetek, životní prostředí nebo ekonomickou či společenskou stabilitu celostátního významu. Použití těchto látek by mělo katastrofické následky. Jde tedy o vysoké riziko takového útoku.

Další zkoumanou oblastí byl teroristický útok pomocí biologických látek. Jako u předešlého případu byly dosazeny hodnoty pravděpodobnosti a následků pro společnost. V tomto případě však i komplikovanějšímu způsobu získání biologických agens a velmi nákladnému způsobu rozptylu byl takový útok

vyhodnocen jako pravděpodobný, s větším dopadem na životy a zdraví osob, majetek, životní prostředí regionálního charakteru a z toho plynoucími významnými následky s hodnotou. Riziko takového útoku je tedy střední.

Třetí zkoumanou oblastí byla hrozba útoku tzv. osamělým vlkem, či vlčí smečkou. Díky vzrůstajícímu počtu takových útoků, hlavně v zemích se silnou muslimskou komunitou a možností volného pohybu mezi dalšími členskými zeměmi Evropské unie byl takový útok vyhodnocen jako útok chemickými látkami. Tedy jako vysoce pravděpodobný s velmi rozsáhlými dopady na životy a zdraví osob, majetek, životní prostředí nebo ekonomickou či společenskou stabilitu celostátního významu. Takový útok, i s ohledem na již spáchané útoky například ve Francii, Španělsku nebo Velké Británii má katastrofické následky. Jde zde tedy o vysoké riziko takového útoku.

Další oblastí zkoumanou dle zadaných cílů a hypotéz byl předpoklad, že hrozí další vlna masové migrace (s tím spojené riziko příchodu sympatizantů s teroristickými skupinami). Nestabilní situace na Blízkém východě a hrozící občanská válka v Libyi takovému faktu nahrává. I přesto byly hodnoty pravděpodobnosti a následků určeny jako střední. Z důvodu zavedených postupů Evropskou unií na svých hranicích a také vojenským misím v uvedených oblastech, které mají za úkol chránit hlavně civilní obyvatele.

Dalšímu setrvání mimo hranice nahrává i křehká dohoda s Tureckem, které zadržuje většinu migrantů na svých hranicích. Tato hrozba byla pomocí Matice rizik hodnocena jako pravděpodobná, s větším dopadem na životy a zdraví osob, majetek, životní prostředí regionálního charakteru a z toho plynoucími významnými následky s hodnotou. Pouze v případě, že by selhala již zmíněná dohoda s Tureckem. Riziko je tedy střední.

Evaluace popsaných hrozeb a hodnocení rizik s nimi spojených pomocí Matice rizik bylo využito ve SWOT analýze bezpečnostního prostředí a to vnějšího a vnitřního.

SWOT analýzou vnějšího prostředí bylo zjištěno, že silnou stránkou s nejvyšší hodnotou je mezinárodní spolupráce, hodnocena byla stejně jako spolupráce mezi tajnými službami, ale s vyšším váhovým koeficientem.

Mezi slabými stránkami vynikla nestálá bezpečnostní situace na Blízkém a Středím východě a hrozba občanské války v Libyi, díky které lze očekávat další nárůst migrantů, žádajících o azyl v Evropské unii.

Při porovnávání příležitostí a hrozeb ve vnějším bezpečnostním prostředí nabyla nejvyšší hodnoty příležitost možnosti rychlejší predikce možných hrozeb, díky které by mohlo být zabráněno vysokým ztrátám na životech a na majetku. Ta je možná jedině při rychlé mezinárodní spolupráci ve všech oblastech bezpečnostního prostředí.

Mezi hrozbami se jako nejvyšší dle výsledné hodnoty ukázala možnost dalšího teroristického útoku v Evropě, zapříčiněná především možností útoku osamělými vlky. Tito většinou zradikalizovaní příznivci IS, by se mohli vrátit mezi ostatními žadateli o azyl do svých domovských zemí.

SWOT analýzou vnitřního bezpečnostního prostředí bylo zjištěno, že mezi silnými stránkami vynikla zejména vysoká připravenost složek IZS na teroristický útok. Své dovednosti a znalosti složky IZS prohlubují zejména v pravidelných cvičeních, školeních a přednáškách. K zásahům jim pak pomáhají předem připravené postupy.

Mezi slabými stránkami o 0,05 bodu vynikla malá nebo žádná informovanost o bezpečnostní situaci a to zejména té mezinárodní. Obyvatelstvo se soustředí na informace v hlavních zpravodajských relacích a není tím nuceno dohledávat si relevantní a nezavádějící informace samo. Špatná informovanost se projevila i ve výzkumu Českého statistického úřadu, zaměřeného na povědomí o kulturních hodnotách muslimů.

K oběma analýzám byla sepsána doporučení. Především nadále rozvíjet spolupráci na mezinárodní úrovni v oblasti vzájemného školení se a nacvičování postupů při teroristickém útoku. Rozšířit možnosti varování obyvatelstva v případě vzniku mimořádné události. Nadále udržovat spolupráci ve skupině Visegrádské čtyřky na současné úrovni nebo vyšší. Zvážit zavedení cvičení na školách (co dělat v případě že...)

Podporovat sblížování odlišných kultur a náboženství. Nadále prohlubovat spolupráci na mezinárodní úrovni. Rychleji sjednotit legislativu členských států v oblasti migrace. Zajistit rychlejší způsob vyrozumění obyvatel při vzniku MU jakou je teroristický čin. Prohloubit spolupráci tajných služeb a zvýšit frekvenci společných cvičení proti hrozbám terorismu a nelegální migrace. Nadále klást důraz na společnou bezpečnostní politiku na úrovni mezinárodních jednání. Zvýšit kontrolní mechanismy v oblasti kybernetické bezpečnosti a tím zlepšit odhalování nelegálních činností teroristických skupin a jejich stoupenců.

7 ZÁVĚR

První cíl popis a evaluace hrozeb migrace a teroristického útoku v České republice a Spolkové republice Německo vycházející ze zadání diplomové práce byl naplněn popisem hrozeb z výše uvedených dokumentů. Druhým cílem bylo vyhodnotit současný stav hrozby terorismu spojené s migrací v České republice a Spolkové republice Německo. Tento cíl se podařilo naplnit evaluací hrozeb a využitím analýzy rizik pomocí Matice rizik a pomocí SWOT analýzy vnějšího i vnitřního bezpečnostního prostředí. Třetím cílem bylo na základě zjištěných výsledků navrhnout opatření na zvýšení povědomí obyvatelstva v České republice. Tento cíl se také podařilo naplnit, zejména doporučením následujícím po SWOT analýzách.

Zároveň byly stanoveny tři hypotézy. První z nich, kterou byl předpoklad, že v České republice hrozí teroristický útok, nebyla potvrzena. Otevřenost hranic a stoupající nestálá bezpečnostní situace na vnějších hranicích Evropské unie nahrává faktu, že po jakémkoliv zásahu členských zemí v ozbrojených konfliktech v arabském světě, bude mít za následek teroristický útok na jejich území. V současné době je však Česká republika vnímána jako země s neutrálním postojem k ozbrojenému řešení konfliktů. Případný teroristický útok je spíše nepravděpodobný.

Druhou hypotézou byl předpoklad, že vláda České republiky nemá pod kontrolou radikalizaci muslimské komunity v České republice. Tuto hypotézu jsme si nepotvrdili. Z dostupných materiálů BIS, Policie ČR a dalších organizací jsme si potvrdili vysoké povědomí o možné radikalizaci. Vládou přijaté zákony týkající se terorismu, dohody přijaté v rámci Evropské unie dokazují vysokou připravenost na možnou radikalizaci.

Předpoklad, že hrozí další vlna masové migrace, jako třetí hypotéza, byl potvrzen jen částečně. Jak je uvedeno výše, hrozba dalších masových vln je možná

jen v případě několika skutečností, které by se musely stát. Od zrušení dohody ze strany Turecka, po vyšší počet migrantů přicházející středomořskou cestou.

Všechny cíle se tedy podařilo naplnit. V diplomové práci jde především o rozšíření pohledu na migraci a terorismus a bezpečnostní prostředí České republiky a Spolkové republiky Německo. Z výsledků analýz a hodnocení hrozeb lze zdůraznit především závislost bezpečnostního prostředí ČR na bezpečnostní prostředí ve světě, zahrnující především okolí Evropské unie.

Trend osamělých vlků, kteří vedou nerovný boj se západní civilizací, bude v příštích letech nejvyšší hrozbou pro všechna demokratická zřízení. Neočekávanost jejich útoku a tím i vyšší ztráty hlavně na životech, bude nahrávat dalším teroristickým organizacím ve snaze upoutat na sebe hlavně mediálně a tím přilákat další osoby, které lze zradikalizovat a přimět důsledně dodržovat například korán.

Odhodlání jednotlivých členských zemí Evropské unie setrvat v boji proti takovým organizacím pak bude důležité v celkovém zastavení činnosti teroristických organizací.

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AMIF	Azylový, migrační a integrační fond
AfD	zkratka z německého originálu Alternative für Deutschland
BAMF	z německého Bundesamt für Migration und Flüchtlinge – Federální úřad pro migraci a uprchlíky
BIS	Bezpečnostní informační služba
BKA	z německého Bundeskriminalamt – Spolkový kriminální úřad
EMPACT	z anglického European Multidisciplinary Platform against Criminal Treats – Evropská multidisciplinární platforma pro boj proti trestné činnosti
EMSC	z anglického European Migrant Smuggling Centre – Evropské centrum proti převaděčství
EU	Evropská unie
EURODAC	zkratka z anglického originálu European Dactyloscopy – Evropský daktyloskopický prostor
EUROPOL	zkratka z anglického European Police Office – Evropská policejní kancelář
FRONTEX	Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž
ICSVE	anglicky International center for the Study of Violent Extremism – Mezinárodní centrum pro studium násilného extrémismu
ISIL	Islámský stát v Iráku a Levantě
ISIS	Islámský stát v Iráku a Sýrii
IZS	Integrovaný záchranný systém
MOU	Memorandum of Understanding – Memorandum o porozumění
MU	Mimořádná událost
NATO	z anglického originálu North Atlantic Treaty Organization - Organizace Severoatlantické smlouvy
NÚKIB	Národní úřad kybernetické bezpečnosti

OSN	anglicky United Nations - Organizace spojených národů
OBSE	anglicky OSCE Organization for Security and Cooperation in Europe, Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
SPD	Svoboda a přímá demokracie
SWOT	zkratka z anglického originálu, které znamená S = Strengths (Silné stránky), W = Weaknesses (Slabé stránky), O = Opportunities (Příležitosti), T = Threats (Hrozby)
WTC	World Trade Centre – Světové obchodní centrum
ZHN	Zbraně hromadného ničení

9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR.
2. Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR.
3. *Bezpečnostní strategie české republiky*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2015. ISBN 978-80-7441-005-5.
4. *Obranná strategie České republiky: The defence strategy of the Czech Republic*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - VHÚ Praha, 2017. ISBN 978-80-7278-702-9.
5. *Bílá kniha o obraně*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - odbor komunikace a propagace, 2011. ISBN 978-80-7278-564-3.
6. *Dlouhodobý výhled pro obranu 2030*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - VHÚ Praha, 2015. ISBN 978-80-7278-666-4.
7. BAUER, Wolfgang. *Přes moře, s uprchlíky na cestě do Evropy*. Vydání první., přeložil David Binar. Praha: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-5819-0.
8. GUILD, Elspeth a Joanne van SELM. *International migration and security: opportunities and challenges*. New York: Routledge, 2005. ISBN 978-0-415-32654-4.
9. PALÁT, Milan. *Determinanty vzniku migrace a statistiky cizinců v Evropské unii*. Ostrava: Key Publishing, 2014. Monografie (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-228-0.
10. KELLER, Jan. *Evropské rozpory ve světle migrace*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2017. Sociologické aktuality. ISBN 978-80-7419-249-4.
11. JANÁČKOVÁ, Stanislava, Jan SKOPEČEK, Martin SLANÝ, et al. *Masová imigrace: záchrana, nebo zkáza Evropy?*. Praha: Institut Václava Klause, 2016. Publikace (Institut Václava Klause). ISBN 978-80-878-0696-8.
12. WALLACE, Claire a Dariusz STOLA. *Patterns of migration in Central Europe*. New York, N.Y.: Palgrave, 2001. ISBN 978-03-338-0152-9.
13. PÍTROVÁ, Lenka. *Aktuální právní aspekty migrace*. Praha: Leges, 2016. Teoretik. ISBN 978-80-7502-162-5.

14. COLLIER, Paul. *Exodus: jak migrace mění náš svět*. Přeložil Blanka BOBOKOVÁ, přeložil Vincent RICHARDS. Praha: Libri, 2017. ISBN 978-80-7277-557-6.
15. SMOLÍK, Josef a Tomáš ŠMÍD. *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2010. ISBN 978-80-210-5288-8.
16. BAUMAN, Zygmunt. *Cizinci před branami*. Přeložila Zuzana Gabajová. V Olomouci: Broken Books, 2017. ISBN 978-80-906307-2-7.
17. TRČKA, Michal. *Ne-prostupné hranice Evropy: teritorialita, biopolitika a etika*. Praha: Epoque, 2017. ISBN 978-80-7557-118-2.
18. PÁNA, Lubomír a Jan RATAJ. *Migrační krize a vztahy většinového obyvatelstva a menšin v současné Evropě*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, z.ú., 2016. ISBN 978-80-7556-000-1.
19. UHEREK, Zdeněk, Věra HONUSKOVÁ, Šárka OŠŤÁDALOVÁ a Vladislav GÜNTNER. *Migrace: historie a současnost*. Ostrava: Občanské sdružení PANT, 2016. Moderní dějiny (Občanské sdružení Pant). ISBN 978-80-905942-9-6.
20. KING, Russell. *Atlas lidské migrace*. Praha: Mladá fronta, 2008. ISBN 978-80-204-1706-0.
21. *Ochrana obyvatelstva v případě krizových situací a mimořádných událostí nevojenského charakteru*. Brno: Tribun EU, 2014. ISBN 978-80-263-0721-1.
22. *Sborník mezinárodní konference "Ochrana obyvatelstva a krizové řízení": International conference "Civil Protection and Crisis and Emergency Management"*. Brno: Tribun EU, 2014. ISBN 978-80-263-0724-2.
23. ŠENOVSKÝ, Michail, Vilém ADAMEC a Pavel ŠENOVSKÝ. *Ochrana kritické infrastruktury*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-025-8.
24. EICHLER, Jan. *Terorismus a války v době globalizace*. 2., dopl. vyd. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1790-9.

25. EICHLER, Jan. *Mezinárodní bezpečnost v době globalizace*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-540-0.
26. ROLNÝ, Ivo a Lubor LACINA. *Globalizace, etika, ekonomika*. 2., rozš. vyd. Ve Věrovanech: Jan Piszkiwicz, 2004. ISBN 80-867-6804-X.
27. KOSER, Khalid. *International migration: a very short introduction*. New York: Oxford University Press, 2007. ISBN 978-0199298013.
28. MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-549-0
29. JANOŠEC, Josef. *Bezpečnost a obrana České republiky 2015-2025*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - Agentura vojenských informací a služeb, 2005. ISBN 80-7278-303-3.
30. VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Bezpečnostní hrozby současnosti*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2016. ISBN 978-80-7251-462-5.
31. *Dublinský systém* [online]. Praha, 2017 [cit. 2019-02-27]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/dublinsky-system.aspx>
32. ING. KONEČNÁ, Kateřina. *Reforma Dublinské dohody* [online]. 2017 [cit. 2019-02-27]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/profily/Ing-Katerina-Konecna-177/clanek/Reforma-Dublinske-dohody-82365>
33. VENEMA, Auke P., ROMINJ, Henriette. *The Alliance's New Strategic Concept, of the North Atlantic Council*. [online] Roma, 1991 [cit. 2019-03-05] Dostupné z https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_23847.htm NATO's Office of Information and Press, 1992
34. *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení a plánování obrany státu*. [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2016 [cit. 2019-03-05]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovnikkrizove-rizeni-a-planovani-obrany-statu.aspx>
35. *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení a plánování obrany státu*. [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2016 [cit. 2019-03-05]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/bezpecnostni_politika/bezpecnostni_system.html

36. *Severoatlantická smlouva* [online]. [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: www.military.cz/accessories/nato/treaty_cz.htm
37. *Slovníček pojmů: migrace* [online]. [cit. 2019-03-18]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/slovnicek-pojmu.aspx>
38. *Islamic State and the crisis in Iraq and Syria in maps*. In: *www.bbc.com* [online]. [cit. 2019-03-21]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-27838034>
39. *Historie OBSE* [online]. [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <https://www.osce.org/history>
40. *Weissbuch 2016 zur sicherheitspolitik und zur zukunft der bundeswehr* [online]. Berlín, 2016 [cit. 2019-03-03]. Dostupné z: <https://www.bmvg.de/de/themen/weissbuch>
41. Bundeskriminalamt. Statistika kriminality žadatelů o azyl ve Spolkové republice Německo [online]. 2018 [cit. 2019-04-20]. Dostupné z: www.bka.de/SharedDocs/Downloads/DE/Publikationen/PolizeilicheKriminalstatistik/2017/Standardtabellen/Tatverdaechtige/STD-TV-15-T61-TV-nichtdeutsch-Aufenthaltsanlass_excel.xlsx (statistiky z let 2011 – 2016 dostupné ze stejné URL adresy)
42. Europol. *European Union terrorism situation and trend report 2018* [online]. 2018. Haag [cit. 2019-04-04]. ISBN 978-92-95200-91-3. Dostupné z: <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/6a2c720a-93a3-11e8-8bc1-01aa75ed71a1/language-en>
43. *Hlavní trasy migrace z Afriky do Evropy* [online]. Praha, 2015 [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: https://www.ceskenoviny.cz/index_img.php?id=334962
44. *Státy Dublinského systému* [online]. Brusel, 2015 [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://www.naih.hu/european-dactyloscopy-system---eurodac.html>
45. Evropská unie - Česká republika. *Evropská unie* [online]. Brusel, 2016 [cit. 2019-03-5]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/countries_cs#mapa
46. OBSE. *Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě* [online]. Haag, 2017 [cit. 2019-03-15]. Dostupné z: <https://www.osce.org/whatistheosce>
47. Eurostat. *Počet žadatelů o azyl v letech 2014 - 2018* [online]. Brusel, 2019 [cit. 2019-03-15]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/search?p_auth=E3wmee1d&p_p_id=estatsearchportlet

- [t WAR estatsearchportlet&p_p_lifecycle=1&p_p_state=maximized&p_p_mode=vi
ew& estatsearchportlet WAR estatsearchportlet action=search&text=migration](#)
48. Ministerstvo vnitra ČR. *Cizinci v České republice dle kategorie pobytu* [online]. Praha, 2018 [cit. 2019-03-15]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/cizinci-s-povolenym-pobytem.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>
49. Ministerstvo vnitra ČR. *Statistika zatčených džihádistů* [online]. Haag, 2018 [cit. 2019-02-24]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-2018-tesat-2018>

10 SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Migrační trasy do Evropské unie během masové migrace	26
Obrázek 2 Státy Dublinského systému	28
Obrázek 3 Vlajka Islámského státu a Levanty	40
Obrázek 4 Průběh ztráty území IS od ledna 2015	42
Obrázek 5 Vlajka a území Evropské unie	43
Obrázek 6 Logo a mapa zemí sdružených v alianci	44
Obrázek 7 Logo OBSE a mapa účastnických zemí OBSE.....	46
Obrázek 8 Matice rizik.....	52
Obrázek 9 Příklad tabulky hodnocení pomocí SWOT analýzy.....	53
Obrázek 10 Graf počtu trestných činů spáchaných žadateli o azyl v letech 2011 – 2017.....	79
Obrázek 11 Obava obyvatel členských států EU z dalších vln migrace.....	81
Obrázek 12 Statistika zatčených za inspiraci džihádistickým terorismem v EU pro rok 2017.....	83

11 SEZNAMPOUŽITÝCH TABULEK

Tabulka 1 Kritéria pravděpodobnosti	50
Tabulka 2 Kritéria následků.....	50
Tabulka 3 Počet žadatelů o Ažyl mezi lety 2014 – 2018	73
Tabulka 4 Cizinci v České republice podle kategorie pobytu	75
Tabulka 5 Kritéria pravděpodobnosti	82
Tabulka 7 Matice rizik	83
Tabulka 8 Vyhodnocení rizik dle Matice rizik	88
Tabulka 9 SWOT analýza vnějšího prostředí.....	92
Tabulka 10 Hodnocení silných a slabých stránek vnějšího prostředí.....	93
Tabulka 11 Hodnocení příležitostí a hrozeb vnějšího prostředí.....	95
Tabulka 12 SWOT analýza vnitřního prostředí	98
Tabulka 13 Hodnocení silných a slabých stránek vnitřního prostředí.....	99
Tabulka 14 Hodnocení příležitostí a hrozeb vnitřního prostředí.....	101